ĽUPČASOPIS

Noviny obce Partizánska Ľupča 1 / 2020 Ročník XXVI.

ŽIVOT V ĽUPČI SA SPOMALIL, ALE ÚPLNE NEZASTAVIL

strana 4-9

ĽUPČA POKRAČUJE V SEPAROVANÍ

strana 4

AKO SME ZVLÁDALI KORONU

strana 6

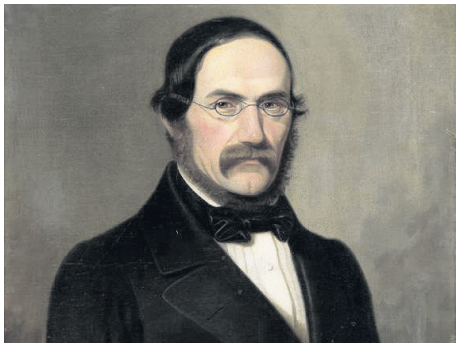

SPOMIENKA NA UČITEĽA KADAVÉHO

strana 16

PRIVÍTAJTE ĽUPČASOPIS

Milí spoluobčania, čitatelia Ľupčasopisu, s prvým tohtoročným číslom obecných novín sú spojené dobré i menej príjemné správy.

S novým názvom

Prvú novinku ste si mohli všimnúť už pri pohľade na obálku ľupčianskych novín, ktoré ste dostali do schránky. Neľakajte sa. Nevznikla nová konkurencia ani sa nerozhádali tvorcovia obecných novín.

Slovo (a Nové slovo) Partizánskej Ľupče jednoducho po desaťročiach zostarlo, a tak je čas na nový, vtipný a príťažlivejší názov. Hlásnikov, vestníkov a zvestí je na Slovensku dosť, Ľupčasopis bude jediný!

Všetkým, ktorí doteraz v 25-ročnej histórii Slova a Nového slova pravidelne tvorili ľupčianske noviny, patrí poďakovanie a veľké uznanie. Nový výzor našich novín má ukázať, že nestojíme na mieste. Grafika je moderná a súčasne spojená s Ľupčou. Grafický ornament použitý v Ľupčasopise symbolizuje ľupčianske humná, ktoré už zdiaľky pútajú pozornosť okoloidúcich.

Ľupčasopis ponúka vo svojom názve aj obsahu všetko, čo je potrebné. Bude naďalej mapovať (čas-opisovať) život v našej obci. Okrem toho prinesie portréty ľudí spojených s Ľupčou a zaujímavé návraty do dejín.

V Ľupčasopise dostanú priestor všetky aktivity a všetci, ktorí akýmkoľvek dobrým spôsobom prispejú k Ľupči plnej života. Pozvanie pre všetkých pripravených pomôcť s atraktívnym obsahom Ľupčasopisu stále platí.

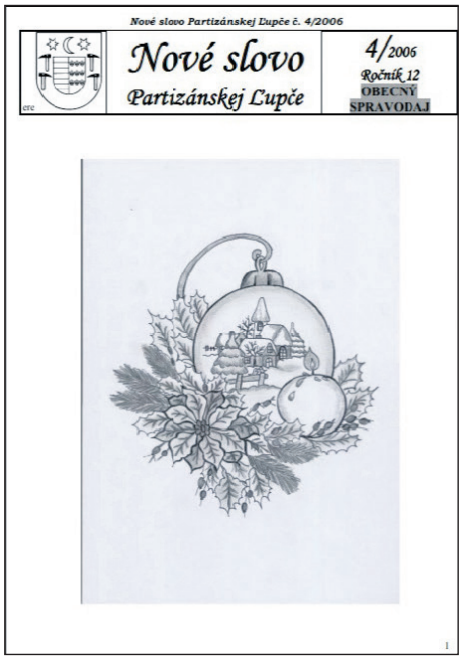

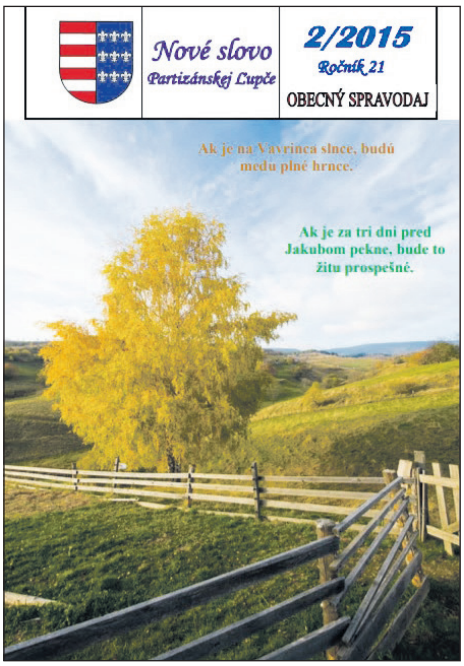

Aj Kalendár 2020 napadol vírus

Prvé číslo Ľupčasopisu malo vyjsť podľa pôvodného plánu ešte pred Veľkou nocou. Nakoniec ho máte v rukách až teraz. Určite tušíte prečo. Neviditeľný vírus zbúral obrovskú hromadu plánov a zámerov. Okrem plánu na prvé číslo Ľupčasopisu kvôli koronavírusu žiaľ padli a ešte padnú mnohé akcie, ktoré vidíte v Kalendári Ľupča plná života 2020 vloženom v tomto vydaní.

Rozhodli sme sa, že Kalendár podujatí vám napriek tomu venujeme. Bude dokumentom tohto roka a zostane dôkazom, že Ľupča ožíva.

S trochou šťastia a dobrého vývoja je nádej, že časť obecných podujatí sa nakoniec uskutoční. "Čas cholery" raz skončí a potom bude priestor na stretnutia, oslavy, športové zápolenia, dobré filmy pod lipou aj na vianočný stromček, pod ktorým hádam starosta upečie sľubované vianočky.

Dobre bude

Ani Ľupčasopis sa nemohol vyhnúť situácii spojenej s bojom proti škaredej epidémii. Po akciách, ktoré sme stihli ešte do začiatku marca, prišli aj do Ľupče zvláštne časy v znamení rúška, obmedzených stretnutí a nechcených megaprázdnin. Miestne kostoly sa pripomínali len zvonmi.

Obec aj v takýchto nedobrých časoch ukázala, že je dôležitá. Ľudia sa zomkli a reálne si navzájom pomohli.

Spravodajstvo z mesiacov, ktorým vládli zahalené tváre, je chudobnejšie. A na obálke prvého čísla Ľupčasopisu budete márne hľadať ľudí. Tí boli doma.

Len kaplnka nad Ľupčou aj dedine ohlasuje, že všetko sa na dobré obráti. Ožijeme, pohneme sa a vyjdeme za priateľmi. Dočítania v lepších časoch!

za redakčnú radu
Ľubomír Jaško

VIEME SI POMÁHAŤ

Milí spoluobčania, v tomto nesmierne náročnom období, keď celý svet trápi pandémia koronavírusu spôsobujúceho ochorenie Covid 19 vám predovšetkým veľmi pekne ďakujem za vašu disciplinovanosť, ohľaduplnosť a vzájomnú toleranciu.

Zodpovedne a spoločne proti korone

Aj vďaka vášmu prístupu môžeme dnes konštatovať, že doposiaľ nemáme v našej obci žiadny pozitívny prípad koronavírusu. Dovolím si tvrdiť, že pokiaľ by sme sa spoločne k situácii nepostavili zodpovedne, výsledok by bol menej šťastný. A teraz by som hľadal slová, ako vám vliať aspoň kúsok istoty, že to dopadne dobre.

Obec sa snažila hľadať spôsoby pomoci v tejto neľahkej situácii. Podarilo sa nám zaobstarať materiál na šitie rúšok, tie sme následne osobne distribuovali občanom postupne podľa veku. Samozrejme na prvom mieste boli naši seniori nad 65 rokov, lebo patria k najzraniteľnejšej skupine obyvateľstva. Postupne sme v rámci možností distribuovali ochranné rúška aj mladším.

Obrovská vďaka a úcta patrí našim ochotným spoluobčiankam Daniele Mrázikovej, Kataríne Mrázikovej, Beate Bellovej, Ivete Obrcianovej, Monike Hladišovej, Márii Čižmovej, Viere Hladišovej, Monike Švidroňovej a tiež pani Márii Rehorovej za to, že boli ochotné pomôcť nám všetkým. Niekoľko dní v čase svojho osobného voľna šili ochranné rúška pre spoluobčanov.

Priznávam sa, že z ich ochoty a „človečiny“ som bol dojatý. Veľká vďaka patrí aj dobrovoľníčkam Alici Záchejovej, sestrám Lenke a Lucke Procházkovej, pani Barbore Janíčkovej a zamestnankyniam obecného úradu za pomoc pri distribúcii.

Okrem toho sme našim spoluobčanom zabezpečili možnosť nákupu potravín či výberu liekov z lekárne. Verím, že sme vám aspoň takto pomohli prekonať nesmierne náročné obdobie.

Zvládli to aj v Karite, obchodoch a na pošte

Naša obec je zriaďovateľom a prevádzkovateľom Zariadenia pre seniorov Karita obce Partizánska Ľupča. Dovoľte mi, aby som sa v mene všetkých občanov veľmi pekne poďakoval riaditeľke PhDr. Ľubomíre Glonekovej a všetkým zamestnancom Zariadenia za obrovské úsilie, ktoré vynaložili pri prijatí prísnych preventívnych a protiepidemiologických opatrení v Karite.

Poďakovanie im patrí za ľudský prístup ku klientom zariadenia. Na niekoľko mesiacov sa im stali najbližšou rodinou, lebo s tou svojou sa nemôžu už dlhé mesiace stretávať.

Veľmi pekne ďakujem všetkým dámam, ktoré boli v prvej línii a starali sa o náš komfort. Zvládali najväčší počet kontaktov z nás všetkých, a teda aj najväčšie ohrozenie a strach o svojich najbližších. Ide o naše milé predavačky v obchodoch s potravinami a zamestnankyne pošty. Práve v čase pandémie sme mali možnosť uvedomiť si dôležitosť vašej práce.

Projekty pokračujú

Aktuálna situácia nám čiastočne zviazala ruky a zabrala veľa času, ktorý by sme mohli venovať zlepšovanie podmienok života v našej obci. Napriek tomu sme sa snažili v čo najväčšej miere venovať už rozbehnutým aj novým projektom.

Naďalej intenzívne pracujeme na príprave výstavby nájomných bytových domov. V uplynulých dňoch prebehlo verejné obstarávanie na projektovú dokumentáciu rozšírenia kapacity materskej školy. Bola zriadená pracovná skupina, ktorá pracuje na realizácii výstavby telocvične v areáli základnej školy.

V týchto dňoch sme ukončili rekonštrukciu domu č. 4. Bude slúžiť na nájomné bývanie občanom našej obce.

Naši pracovníci opravili sociálne zariadenia v budove futbalového ihriska, lebo už ani zďaleka nespĺňali základné hygienické normy 21. storočia. S opravou budovy na futbalovom ihrisku plánujeme pokračovať. Snažíme sa využiť čas, keď sú kvôli súčasnej situácii zastavené všetky športové aktivity v areáli futbalového ihriska.

Aj tu platí staré známe - všetko zlé je na niečo dobré. Keď pominie pandémia koronavírusu, na futbalové ihrisko sa vrátime do krajšieho, čistejšieho a v neposlednom rade kultúrnejšieho prostredia.

Pamätník, kultúrny dom i knižnica

Obec sa zapojila do výzvy Úradu vlády Slovenskej republiky venovanej rekonštrukcii pamätníkov II. svetovej vojny. Požiadali sme o dotáciu na obnovu poškodeného obkladu pamätníka na námestí vo výške 4.650,- EUR.

Reagovali sme aj na výzvu Ministerstva financií SR, keď obec spracovala projekt na výmenu poškodenej strechy na „Rybínovie dome“ vo vlastníctve obce vo výške 14 800,- EUR. Následne sa s našimi pracovníkmi pustíme do rekonštrukcie domu na nájomné byty.

V kultúrnom dome zamestnanci obce ukončujú výmenu podlahovej krytiny. Verím, že nám bude dobre a dlho slúžiť.

Pracujeme na otvorení nových priestorov obecnej knižnice. Obec zabezpečila nové knižné regály, v súčasnosti prebieha revízia knižných titulov. Aj tu sme podali žiadosť o dotáciu z Fondu na podporu umenia v celkovej výške 3200,- EUR na nákup nových kníh.

Verím, že obnovená knižnica bude dôležitým centrom stretnutí našej komunity. Môže byť miestom pre čitateľské podujatia a podporí vybudovanie novej čitateľskej generácie.

Chcem vás ubezpečiť, že hoci nie všetky projekty sa realizujú tak rýchlo, ako by sme všetci chceli, robíme všetko preto, aby sme splnili čo najviac predsavzatí a cieľov.

Milí spoluobčania, prajem vám predovšetkým veľa zdravia. Teším sa na skoré stretnutie s vami pri kultúrnych podujatiach organizovaných obcou alebo pri bežnej dennej rutine na obecnom úrade či na ulici. Verím, že už bez rúška…

Buďte zdravi
Ladislav

NA DÔLEŽITÉ VÝROČIE SME NEZABUDLI

Partizánska Ľupča si pripomenula 75. výročie porážky nacizmu aj napriek mimoriadnemu režimu prijatému kvôli epidémii.

Nezabúdame

Starosta obce oslovil občanov príhovorom v miestnom rozhlase. Upozornil na to, že ešte stále sú tu s nami ľudia, ktorí si pamätajú, čo znamenajú všetky hrozné štatistiky tejto vojny: zoznamy desiatok miliónov obetí, zoznamy utrpenia, krutosti, umierania, zničených miest, obcí a celých území.

Vyslovil prianie, nech nám je tento deň mementom. A súčasne nech je aj výstrahou pred tými, ktorí nenápadne alebo otvorene šíria nenávistné myšlienky.

Starosta v príhovore ponúkol dve posolstvá: nezabudneme a ďakujeme.

„Nezabudneme na to, čo bolo príčinou druhej svetovej vojny. Bola to nenávisť voči ľuďom a národom, voči skupinám ľudí. Bola to strata základných ľudských hodnôt, úcty a rešpektu k človeku. Strata ochoty postaviť sa za slabších.“

Ďakujeme

V závere vyslovil poďakovanie účastníkom SNP, vojakom Červenej armády, Rusom, Ukrajincom, Bielorusom, Rumunom, Francúzom, Britom, Američanom a všetkým ktorí sa podieľali na boji proti fašizmu. *„Naša vďaka bude navždy patriť ľuďom, vojakom, mužom a ženám, lebo tento boj vybojovali.“*

Pri príležitosti 75. výročia ukončenia druhej svetovej vojny znelo z ľupčianskych chrámov slávnostné ďakovné zvonenie. Následne si starosta s miestnymi duchovnými, zborovým farárom Jánom Molčanom a správcom rím.-kat. farnosti Ondrejom Švančarom, pripomenul výročie skončenia vojny tichou spomienkou pri ľupčianskych pamätníkoch venovaných pamiatke padlých.

.

Ľubomír Jaško

DANE AŽ V JÚNI A VÝVOZ PLASTOV ČASTEJŠIE

Obecný úrad informuje o aktuálnych opatreniach v súvislosti s tohtoročným výberom daní a poplatkov. Niekoľkými zmenami chce uľahčiť a podporiť aj separovanie odpadov a ich zber.

Dane a za TKO až v júni

Denne prichádzajú otázky v súvislosti s termínom doručovania výmerov daní za nehnuteľnosti a poplatkov za TKO v obci Partizánska Ľupča.

Treba vysvetliť a objasniť dôvod zdržania doručovania výmerov daní za nehnuteľnosti a poplatku za TKO v tomto roku.

V tomto náročnom období (keď nás trápi pandémia koronavírusu, s ktorou sú spojené aj finančné dopady na nás všetkých) sme sa rozhodli podať Vám pomocnú ruku. Oddialili sme preto zasielanie výmerov na mesiac jún 2020.

Výmery daní a poplatkov budú doručené štandardnou formou. Veríme , že v tomto období bude situácia stabilizovaná a my aspoň týmto spôsobom pomôžeme preklenúť toto náročné obdobie pre nás všetkých.

K vývozu plastového odpadu

Obec zakúpila pre všetky domácnosti v Partizánskej Ľupči zberné nádoby na separovaný zber plastov. Takto sme zväčšili objem pre plastový odpad z 15 000 litrov na 60 000 litrov, teda o 300%.

Ďakujem, že sa zaujímate o životné prostredie a plastový odpad vo veľkej miere separujete.

Pre rok 2020 máme zmluvne dohodnutý interval vývozu plastov so spoločnosťou Envipak a.s. 18-krát do roka. V letných mesiacoch jún až september a v mesiacoch december a január sa budú separované plasty vyvážať 2-krát mesačne, v ostatných mesiacoch 1-krát mesačne.

Pracujeme na tom, aby sme pre rok 2021 zabezpečili častejší vývoz separovaného zberu, a to 2-krát mesačne.

O ďalších pripravovaných krokoch týkajúcich sa odpadového hospodárstva v našej obci budeme informovať v nasledujúcom čísle Ľupčasopisu. Triedeniu zdar!

Ladislav Balážec , starosta

OBEC CHCE VRÁTIŤ PAMÄTNÍKU PÔVODNÝ VZHĽAD

V strede námestia obce sa týči pamätník postavený v roku 1974 pri príležitosti 30. výročia SNP. Je spomienkou na 28 vojakov, ktorí položili svoj život v boji počas druhej svetovej vojny.

Postupom času a vplyvom počasia sa začali uvoľňovať travertínové dosky. Dochádza k praskaniu pamätných mramorových tabúľ s menami padlých.

Travertínové platne, ktorými bol pamätník v minulosti obložený, boli rozsiahlo poškodené. Museli byť odstránené, pretože hrozilo nebezpečenstvo úrazu.

Platne boli dočasne nahradené dreveným obkladom ošetreným klasickými náterovými farbami. Posledné rekonštrukčné práce na pamätníku prebehli v roku 2011 a do súčasnej doby je v takej podobe.

Obec chce vrátiť pamätníku pôvodný vzhľad, aký mal v čase, keď bol odhalený. Len tak môže byť naďalej dôstojným miestom pamiatky padlým hrdinom.

Na začiatku marca sa obec zapojila do výzvy na poskytnutie dotácie na obnovu pamätníkov, pamätných tabúľ a iných pietnych symbolov.

Obec sa o prípadnom získaní finančných prostriedkov dozvie po vyhodnotení žiadosti niekedy v priebehu v letných mesiacoch.

Renáta Antolová

DRUŽBA SO SLOVENSKOU ĽUPČOU ZNOVU OŽÍVA

Výbornou príležitosťou na oživenie vzťahov s priateľmi z družobnej Slovenskej Ľupče bolo slávnostné otvorenie novej športovej haly 13. februára 2020.

Starosta Ladislav Balážec prijal pozvanie svojho kolegu - starostu Slovenskej Ľupče Rolanda Lampera. Spolu s ním a ďalšími hosťami prestrihol pásku pri otvorení krásnej haly v areáli tamojšej Základnej školy. Slávnostné otvorenie sprevádzal príťažlivý kultúrny program.

Obec postavila halu z vlastných zdrojov i úverov. V športovej hale sa ešte pred jej slávnostným otvorením uskutočnil zápas 1. ligy volejbalu žien a 1. florbalovej ligy.
Hoci Slovenská Ľupča je jednou z najväčších obcí okresu Banská Bystrica, aj pre Partizánsku Ľupču je odvaha a vytrvalosť spojená s výstavbou športovej haly povzbudením.
Starostovia spriatelených obcí vyjadrili záujem vrátiť sa k spolupráci, ktorá v ostatných rokoch žiaľ pohasla.
Je čas opäť sa navštevovať a spoznávať, aby sa Ľupčania z jednej i druhej strany Nízkych Tatier mohli navzájom povzbudiť pri projektoch rozvoja svojich obcí.

Ľubomír Jaško

VO VYNOVENOM DOME Č. 4 CHARAKTER STAVBY ZOSTAL

Zamestnanci obce úspešne ukončili rekonštrukciu domu č. 4, ktorý je vo vlastníctve obce Partizánska Ľupča.

Drvivú väčšinu prác uskutočnili svojpomocne zamestnanci našej obce s klasickými materiálmi a technikami, ktoré zachovávajú charakter domu. Pritom nepôsobia staromódne, skôr naopak vytvárajú jasný odkaz na minulosť, súčasne však ponúkajú novú, nadčasovú ideu využitia.
Po schválení podmienok prenájmu Obecným zastupiteľstvom bude nehnuteľnosť slúžiť na nájomné bývanie.
Týmto spôsobom chceme pokračovať v rekonštrukcii aj ostatných nehnuteľností, ktoré sú vo vlastníctve obce Partizánska Ľupča.
Chceme ísť aj príkladom pre vlastníkov starších domov v našej obci a ukázať, že vysoký vek kamenných domov (máme ich v našej obci požehnane) nieje prekážkou. Naopak - ponúkajú priestory s jedinečným charakterom, aký by sme veľmi ťažko hľadali v súčasných stavbách.
A možno raz budeme na naše kamenné domy kolektívne hrdí.
Za dar v podobe architektonického návrhu rekonštrukcie domu č. 4. ďakujeme Ing. Arch. Martinovi Kusému III. a Ing.Arch Róbertovi Bakytovi z ateliéru Architekti B.K.P.Š.

Ladislav Balážec, starosta

OPRAVUJEME, ZVEĽAĎUJEME, POMÁHAME

Obec sa postarala o rúška pre seniorov. Postupne ich dobrovoľníčky rozniesli seniorov priamo domov. Prioritou bolo a je ochrániť najviac zraniteľnú skupinu občanov nad 65 rokov. Šitím a distribúciou rúšok žil Obecný úrad niekoľko dní.

Aj lipy v obci (na námestí) potrebujú údržbu. Obec ju zverila do rúk profesionálov.

Rekonštrukcia vodou poškodeného cestného priepustu cestou na Magurku je ukončená. Veríme, že bude dlho slúžiť.

Výmena podlahy v sále kultúrneho domu. Kvôli poškodenému schodisku sa vymieňa aj dlažba.

Sociálne zariadenia v budove na futbalovom ihrisku už potrebovali opravu, aby vyzerali na úrovni doby. Práve kritické obdobie bez športových podujatí prinieslo ihrisku užitočné zmeny.

V OBCI PARTIZÁNSKA ĽUPČA

Počet voličov zapísaných v zozname voličov: 1079
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní: 720, čo predstavuje 66,73%
Počet voličov, ktorí odovzdali obálku podľa §24: 714
Počet voličov, ktorí zaslali návratnú obálku z cudziny: 6
Počet platných odovzdaných hlasov: 710

č.1.	Slovenská ľudová strana Andreja Hlinku	2
č.2.	DOBRÁ VOĽBA	21
č.3.	Sloboda a Solidarita	40
č.4.	SME RODINA	79
č.5.	Slovenské Hnutie Obrody	0
č.6.	ZA ĽUDÍ	41
č.7.	MÁME TOHO DOSŤ	1
č.8.	Hlas pravice	0
č.9.	SNS	39
č.10.	Demokratická strana	9
Č.11.	OĽANO,NOVA, Kresťanská únia (KÚ),ZMENA ZDOLA	204
Č.12.	Koalícia Progresívne Slovensko a SPOLU – občianska demokracia	40
Č.13.	STAROSTOVIA A NEZÁVISLÍ KANDIDÁTI	1
Č.14.	99% - občiansky hlas	0
Č.15.	KDH	18
Č.16.	Slovenská liga	1
Č.17.	VLASŤ	17
Č.18.	MOST – HÍD	0
Č.19.	SMER – SD	140
Č.20.	SOLIDARITA – Hnutie pracujúcej chudoby	1
Č.21.	HLAS ĽUDU	0
Č.22.	Magyar Közösségi Összefogás – Maďarská komunitná spolupatričnosť	0
Č.23.	Práca slovenského národa	0
Č.24.	Kotlebovci – ĽSNS	54
Č.25.	Socialisti.sk	2

Obec funkčnú a živú knižnicu potrebuje. Ľudia v nej nájdu dôležité slová, povzbudenie a poznanie. Stretnú sa s iným svetom i navzájom.

REŠTART OBECNEJ KNIŽNICE

S novými knihami i čitateľmi

Reštart ľupčianskej obecnej knižnice je na dobrej ceste. Knižnica sa sťahuje do nových priestorov v Kultúrnom dome. V knižnice sú už vďaka investícii obce nainštalované nové police a technické zázemie.

V súčasnosti prebieha za asistencie odbornej pracovníčky Liptovskej knižnice G. Féjerpataky-Belopotockého systematizácia knižničného fondu. Vyraďujú sa nepoužiteľné tituly. Chystá sa softvérové vybavenie pre knižnicu a zaškolenie pracovníčky, ktorá ho bude využívať pri výpožičkách kníh.

Obec požiadala o dotáciu vo výške 3.200,- eur Fond na podporu umenia, ktorý v jednom z programov podporuje finančne nákup nových kníh.

V prípade úspešnej žiadosti (výsledok Fond oznámi začiatkom júla) budú do knižnice nakúpené stovky nových titulov. Pri nákupe budú podporení kníhkupci v blízkych mestách, lebo aj tí prežívajú po týždňoch zatvorenia ťaživé časy.

Nové knihy pritiahnu do knižnice čitateľov, ktorí ju už navštevovali, ale i nových, ktorí si knižnicu s jej pokladmi zamilujú.

Knižnica sa postupne môže stať aj miestom pre besedy so spisovateľmi, čítačky a podobné akcie priateľov kníh. Pre obec je dôležité, aby nezabudla na kultúrnu ponuku pre občanov – nielen príležitostnú, ale pravidelnú a stále prítomnú pre všetkých, ktorí majú o kultúru všetkých druhov záujem.

Ľubomír Jaško

KORONADIVADLO (A VECI S NÍM SPOJENÉ)

Žijeme „korona“ dobu - nevídanú a nezažitú. Chce sa mi napísať neopakovateľnú. Aspoň v to dúfam. Ale, ako sa vraví, jeden nikdy nevie. (A dvaja už vôbec nie).

Doba divadelne ľadová

Toto obdobie určite zanechá svoju odozvu aj v umeleckej tvorbe. Ono, už mnohé „diela“ vznikli aj počas karanténnych opatrení. Zatiaľ však vnímame toto obdobie skôr ako dobu divadelne ľadovú.

Všetky plánované vystúpenia na Slovensku, festivaly v Prahe a v Minsku - rovnako dospelácke i detské - sa zatiaľ nekonajú. Ba ani tradičná Divadelná noc v ľupčianskej kultúre. Nedá sa ani cvičiť. Všetky pokusy o divadlo v rúškach a divadlo pre jedného diváka a on-line prenosy vnímam skôr ako prevenciu zbláznenia sa hercov, než skutočný divadelný počin.

Divadlo patrí na javisko a do hľadiska patria diváci. Tak snáď čoskoro sa nájde cesta, aby aj vlk bol sýty, aj koza celá.

Správy z čias normálnych

Na prelome roka a prvé dva mesiace nového sme ešte išli skoro naplno. Len na pripomenutie: „Štefanské divadlovanie“ - takmer 3-hodinová nádielka dramatickej všehochuti.

Od najmenších divadelníkov, ktorí sa predstavili v rozprávke Šmolkovské Vianoce, pripravenej špeciálne na túto príležitosť, cez reprízu úspešnej Vianočnej koledy na motívy Ch.Dickensa, bláznivú komédiu Svadba A.P.Čechova v podaní stredoškoláčok až po monodrámy, ktoré sa vyprofilovali do celovečerného predstavenia Dnes večer hrám ja v Kultúrnom dome v Liptovskom Mikuláši v marci.

Vtedy sme ešte netušili, že to bude posledné divadelné predstavenie na niekoľko mesiacov. Ešte predtým sa priatelia ľupčianskej základnej školy stihli zabaviť na benefičnom školskom plese.

Na ňom sa opäť veľmi vtipne predviedli mladí divadelníci (tiež len na pripomenutie: zároveň žiaci ZŠ, ZUŠ a ako „3 v jednom“ aj členovia nášho divadla): Anekdota o Jánošíkovi, Smrť Jánošíkova, Ropa nad zlato.

14. februára sme sa zúčastnili na „Večere monodrám“ v novootvorenom priestore divadla Rosathea v Ružomberku. Hoci to bol dátum valentínsky, srdiečka symbolizovali hlavne lásku k divadlu. Zahrali sme dva z pripravovaných piatich monológov, ktoré sa potom stali súčasťou už spomínanej premiéry celovečernej kolážovej inscenácie v L.Mikuláši. Niektorí aktéri si už vtedy odmietli podať ruky a pristúpiť k sebe na viac ako 2 metre.

Pozvali sme

29. februára nám volebný večer spríjemnili členovia „Divadla z truhlice“, ktorých sme pozvali v rámci dlhodobého projektu „Lunetrdlo pozýva...“ Gavranova hra „Všetko o ženách“ v ich podaní sa stretla s veľkou diváckou odozvou.

Pri tejto príležitosti urobil reportáž o našom divadle so starými i mladými „lunetrdlákmi“ redaktor RTVS v Banskej Bystrici Peťo Cítenyi ako súčasť cyklu o ochotníckych divadlách. Tá bola potom na pokračovanie vysielaná v RTVS.

Medzitým sme intenzívne pracovali na príprave predstavenia na festival do Minska a do Prahy, ale to sa už objavil na Záhorí náš prvý Covid pozitívny občan. Situácia dostala úplne iný smer.

Nádeje

Po chvíli úplného zamrazenia a šitia rúšok sa predsa len vďaka virtuálnym vymože-

nostiam rozbehla aj umelecká aktivita. Naši mladí dostali príležitosť zapojiť sa do vysielania českého detského internetového rádia Dětské rádio Mělník.
Každý utorok od 18.00 do 19.00 sa mladí redaktori z Mělníka a nášho divadla rozprávajú o im blízkych témach. Zabiehajú do histórie, komentujú aj glosujú dnes aktuálne otázky nielen koviďácke. Všetko prevažne s ľahkosťou a humorom, ktorý k tomuto veku patrí (ak neveríte, presvedčte sa sami v spomínanom čase).
Pomaličky sa začíname tešiť a pripravovať na Ľupčiansky jarmok, ktorý, veríme, že sa uskutoční ako vždy, na jeseň. Hádam sa dovtedy naučíme s tou strapatou potvorou zžiť. A potom sa dostaneme aj na niektoré zo zameškaných festivalov. Tak si držme palce a veľa zdravia!

Jaroslav Janíček

SKVELÁ ZABÍJAČKOVÁ BODKA ZA FAŠIANGAMI

Obecný úrad v Partizánskej Ľupči usporiadal 22. februára 2020 druhý ročník obecnej fašiangovej zabíjačky.

Páni majstri mäsiari – Dušan Adamčiak, Štefan Balážec a Miroslav Adamčiak - spoločne so svojimi pomocníkmi vyrábali už od piatku rôzne dobroty (od chutných klobás, jaterníc, tlačenky, fašírok, plneného mäska až po skvelý obar). A ako je na fašiangy dobrým zvykom, nechýbali ani skvelé šišky.

V kuchyni sa zvŕtali šikovné žienky, ale ani mužské pokolenie sa nedalo zahanbiť. Miešali, krájali, čistili, nosili všetko, ako rozkázali naši majstri mäsiari.
Zabíjačkové špeciality naozaj chutili, o tom nás presvedčilo množstvo návštevníkov. Bolo čo jesť, piť a aj zábava bola skvelá. Na ľudovú nôtu zahral a zaspieval harmonikár Dušan Bartánus. Celú akciu zastrešoval starosta Ladislav Balážec.
Ďakujeme všetkým návštevníkom, ktorí našu obec poctili svojou návštevou. Veríme, že obecná zabíjačka sa stane ďalšou peknou tradíciou našej obce. Nech pritiahne čoraz viac nielen miestnych, ale aj ľudí zo širokého okolia.

Renáta Antolová

JEDNOTA DÔCHODCOV S PLÁNOM ČINNOSTI NA ROK 2020

Dňa 2. marca 2020 sa uskutočnila v Kultúrnom dome v Partizánskej Ľupči členská schôdza Základnej organizácie Jednoty dôchodcov na Slovensku.

Nový plán aj rozpočet

Jednanie otvoril a viedol predseda Július Sokol. Prítomný bol hosť, predseda Jednoty COOP Ing. Ľubomír Rybák. Starosta obce sa ospravedlnil.

Po schválení programu predseda zhodnotil vo svojej správe činnosť Základnej organizácie JDS za rok 2019. Je širokospektrálna so zameraním na oblasť športovú, kultúrno-spoločenskú a zdravotnú.

Činnosť je úzko spojená so Základnou organizáciou Slovenského zväzu telesne postihnutých. Väčšina členov je organizovaná v oboch organizáciách.

Zároveň predniesol Návrh Plánu činnosti na rok 2020, v ktorom sú zakotvené aj akcie, ktoré organizuje Okresná a Krajská organizácia JDS.

Hospodárka Anna Jacková predniesla Správu o hospodárení za rok 2019 a predniesla aj Návrh Rozpočtu na rok 2020. Správu Revíznej komisie podal jej predseda Ing. Vojtech Baldovič. Všetky správy boli schválené.

V diskusii predseda informoval o úlohách a cieľoch JDS, o činnosti Okresnej a Krajskej organizácie JDS. Oboznámil prítomných s niektorými faktami a štatistickými údajmi týkajúcich sa seniorov.

Výhody pre členov

Ďalej informoval, že aj tohto roku bude možnosť využívať zľavnené kúpanie v Tatralandii, Ginoparadise Bešeňová a v kúpeľoch Lúčky. Zmluva je na podpise v Tatry mountain resorts, as.

Predseda Július Sokol poďakoval v závere diskusie Obecnému úradu v Partizánskej Ľupči, Lesnému komposesorátu PS, COOP Jednote , OFK za finančnú resp. materiálnu pomoc na činnosť organizácie JDS.

Vyslovil poďakovanie Dr. Michalovi Kotianovi, predsedovi .Okresnej organizácie JDS za pomoc a informácie v roku 2019 týkajúce sa aktuálnych otázok a práce v JDS. Po schválení Návrhu na uznesenie, ktorý prečítala Mgr. Zlatica Chalupková, predseda ukončil oficiálnu časť.

Nasledovala slávnostná časť - pripomenutie si sviatku MDŽ. Ing. Milada Ondrejková predniesla báseň od Márie Rázusovej-Martákovej „ Drahá rozpomienka.“

Predseda Július Sokol zablahoželal ženám k blížiacemu sa sviatku MDŽ. Poprial im veľa zdravia, šťastia a radosti. Všetky ženy boli obdarované kvietkom. Nasledovalo posedenie s malým občerstvením.

Július Sokol, predseda ZO JDS

OCENENIE PRE JÚLIUSA SOKOLA

Július Sokol je dlhoročným členom Slovenského zväzu telesne postihnutých/SZTP/ a aktívne pracuje v Základnej organizácii SZTP v Partizánskej Ľupči od 29. júla 2004.

Práca v prospech telesne postihnutých

Za podpredsedu ZO SZTP v Partizánskej Ľupči bol zvolený 28.11.2007. Svoje úlohy si plní zodpovedne a pod jeho vedením ZO pracuje v zmysle Stanov bez nedostatkov.

Rozvíja činnosť ZO SZTP a vedie Okresné centrum i Okresnú radu SZTP v Liptovskom Mikuláši. Snaží sa plniť si svoje povinnosti zodpovedne a načas. Zabezpečuje pre svojich členov kultúrne, spoločenské, športové vyžitie. Dokáže pre organizácie zabezpečiť finančné prostriedky na činnosť.

Od roku 2008 do 23.11.2018 vykonával predsedu Okresnej kontrolnej komisie, kde si tiež vykonával svoje úlohy zodpovedne. Radil a metodicky usmerňoval základné organizácie v okrese.

23. novembra 2018 bol zvolený za predsedu Okresnej rady SZTP Liptovskom Mikuláši. Za rok svojho pôsobenia odstránil nedostatky v činnosti Okresného centra a Okresnej rady SZTP v Liptovskom Mikuláši.

Medziiným zabezpečil finančné prostriedky na činnosť Okresného centra. Právne ošetril jeho existenciu v doterajších priestoroch. Zabezpečil, aby bolo vydané súpisné číslo na priestory, kde sa nachádza aj sídlo dvoch základných organizácií z Liptovského Mikuláša.

Zároveň sa stal členom Krajskej rady. Je dlhoročným prispievateľom do časopisu TP + TP, obecných novín, a tak prispieva k propagácii SZTP v obci i v regióne.

Ďakujeme a blahoželáme

Okresná rada v Liptovskom Mikuláši na základe návrhu rady Základnej organizácie v Partizánskej Ľupči na svojom zasadnutí dňa 6.12.2019 schválila návrh na vyznamenanie - Plaketu SZTP za jeho dlhoročnú aktívnu činnosť pre hendikepovaných občanov, organizačné schopnosti a pri príležitosti životného jubilea 60-tky.

Členovia Okresnej rady v Liptovskom Mikuláši, Základnej organizácie Liptovský Hrádok a Základnej organizácie Partizánska Ľupča vyslovujú poďakovanie za jeho doterajšiu činnosť.

Prajú jubilantovi pri jeho okrúhlom životnom jubileu veľa zdravia a pracovného elánu v osobnom živote aj v jeho ďalšej práci pre hendikepovaných občanov.

Anna Jacková,
tajomníčka okresnej rady SZTP

ŠKOLA V ČASE KORONY

Hovorí sa, že škola je náš druhý domov. No prišiel čas, keď sa tieto domovy spojili pod jednu strechu toho prvého.

Domáca škola

Veľká budova, z ktorej sa zvyčajne ozýva krik a smiech detí zmĺkla. Jarná výzdoba vystriedala zimnú, akoby nechcela prezradiť prázdnotu za oknami a smútok za deťmi.

Vždy boli medzi žiakmi takí, čo snívali o tom, keby tak nemuseli chodiť do školy. Sen sa stal skutočnosťou. Do školy nemusia. Či sa ich sen splnil, to si musí zhodnotiť každý sám.

Do školy sa síce chodiť nemusí, ale vzdelávanie, ktoré bolo asi hlavným problémom túžby, pokračuje. Pokračuje tam, kde sú žiaci. Doma. Mladší žiaci každé ráno vstávajú do „domácej školy“. V takej škole je to rôzne.

Vstáva sa ako treba. Niektorí, keď kohút zakikiríka. Iní, keď ich mladší pobudia a niektorí, keby nemuseli pred monitor, spia celý deň. Veľa mladších žiakov sa ráno posadí pred obrazovku a čaká na spojenie so svojimi spolužiakmi a pani učiteľkou.

Už chceme byť spolu

Vďaka možnosti vidieť sa a počuť cez mobil alebo počítač aspoň týmto spôsobom udržuje kontakt medzi nimi. A ku koncu niektorých ZOOMiek si môžu žiaci len tak medzi sebou pokecať , pochváliť sa s novinkami.

Tí starší, „chatovali“ medzi sebou už predtým a „chatujú“ naďalej, pretože sa učia podľa pokynov, ktoré im pani učiteľky pravidelne posielajú alebo osobne doručujú. Plnia rôzne úlohy on-line cez Internet. No jedno je isté - už v apríli mali toho, hlavne tí malí, dosť. Chýbajú im spolužiaci, aj pani učiteľky.

Ako deti prežívajú korona školu je možné vidieť na fotkách. Niektoré z nich poslali fotky so svojimi výtvarnými prácami, ktoré venovali svojim mamičkám.

Mimochodom, veľká vďaka patrí rodičom, lebo sú veľakrát učiteľmi, poradcami a počítačovými technikmi v domácich školách. Trpezlivo pomáhajú pri výuke.

Vraví sa: „Spolu to zvládneme.“ Áno, zvládame to. Ale už chceme byť spolu. Dovidenia.

Anna Ganobjaková

VENOVANÉ MAMIČKÁM...

Matej Urban 4.A

Mamičke,
Maťko a Kubko Švidroňovci

Maminke z lásky, Kristián Král 1.A

ČAS V KARANTÉNE

Ja som sa rozhodla napísať básničku o karanténe a koronavíruse. Je tam približne zhrnutý môj osobný postoj k tejto situácii, ale chcela som napísať aj krátky text, ktorý nie je vo forme básne.
Ja si myslím, že toto obdobie môže byť pre mnohých ľudí veľmi náročné, ale pre mňa ani zďaleka. Som jedna z veľmi mála ľudí, ktorá si túto situáciu dosť užíva. Samozrejme, že mi vadí, že ľudia na koronavírus môžu zomrieť a určite aj keď človek neumrie, už len mať tú nákazu je dosť zlé, ale pre mňa má toto obdobie mnoho výhod.
Jedna z hlavných výhod je dlhší spánok. Nie som ranné vtáča, a preto mi nesmierne vyhovuje spať ako dlho chcem. A taktiež ísť spať kedykoľvek chcem.
Škola môže byť pre niektorých problém, viac stresu, viac úloh, ale mne to tak nepripadá. Učím sa doobedu a približne ešte dve hodiny poobede a potom všetko odovzdám a mám pokoj. Žiadne stresy kvôli písomkám alebo kvôli tomu, že som si zabudla nejakú úlohu. Mám samostatné učenie, nikto ma nevyrušuje a páči sa mi tento spôsob. Našťastie mám aj skvelých rodičov a keby som niečo nevedela pochopiť, tak vždy môžem ísť za nimi.
Mám dosť času na oddych a robenie vecí, ktoré som predtým nestíhala a taktiež mám viac času s rodinou, keďže sme všetci doma.
Pre mňa je asi jediná nevýhoda to, že sa nevidím so svojimi kamarátkami, ale stále máme internet, takže si pravidelne voláme a rozprávame sa.
Takže z toho všetkého, z tých všetkých výhod, ktoré som vymenovala vyplýva, že pre mňa je karanténa niečo úžasné a dokázala by som takto vydržať ešte niekoľko mesiacov.

Dvere zavreté, strach sa dostáva dnu.
Všetko je zmenené, temnota nás pohltila.
Tieto časy, nás nútia premýšľať nad sebou
a nad mocou Zeme, ktorá nás prekvapila.

Ticho na uliciach, kráčam osamote,
ale nedá sa povedať, že tu nie je ani živej duše.
Zem nás trestá a my si to zaslúžime.
Chce to, čo všetci, žiť tak dlho ako môže.

Snažím sa nájsť spomienky vo svojom vnútri,
snažím sa žiť v pozitívnom svete.
Som tu s ľuďmi, ktorých ľúbim.
To je to najviac dôležité.

Lenka Frisová, 8. A

PRÍBEH

Bolo desiateho mája, keď Jožko ako každé ráno kráčal po schodoch za rodičmi na raňajky. Keď zišiel dole, všimol si, že jeho otec dáva mamine bonboniéru a hovorí: „Šťastný deň matiek“.
Vtedy Jožko zistil, že pre svoju mamu nemá nič. Ale chcel jej urobiť radosť, tak rýchlo vybehol z domu, sadol na bicykel a išiel jej natrhať kvety na lúku ku lesu. Všetko mu išlo podľa plánu, kvety na lúke boli krásne farebné. Preto ich chcel natrhať čo najviac, lenže si neuvedomil, že zbieral blízko lesa, z ktorého ho pozoroval samotársky hladný vlk. Keď si ho Jožko všimol, rýchlo pustil všetky kvety na zem a rozbehol sa ku bicyklu. Síce pedáloval najrýchlejšie ako mohol, ale vlk ho pomaly dobiehal. Keď už bol vlk skoro pri Jožkovi, započul výstrel. Obzrel sa a videl mŕtveho vlka. Najskôr netušil, kto mu zachránil život, no potom si všimol posed neďaleko poľnej cesty, z ktorého vybehol poľovník. Ustráchaný poľovník rýchlo pribehol k Jožkovi a spýtal sa ho: „Nie je ti nič ?“ Roztrasený Jožko odpovedal: „Našťastie nie.“
Neskôr Jožko vyrozprával poľovníkovi celý príbeh a on ho zaviezol domov. Keď prišiel domov a všetko sa dozvedeli aj Jožkovi rodičia, boli radi, že žije a poľovníkovi, ktorý ho zachránil, veľmi pekne poďakovali. Odteraz Jožko nikdy nezabudne, kedy je Deň matiek.

STRETNEME SA ZAS

Pandémia prišla k nám,
uzavreli školy.
Ako sa ja učiť mám
a riešiť úlohy?

Najskôr sme sa tešili
„Jupí, bude voľno!“,
no lenže sme zistili,
po škole je žiaľno.

Korona nám plány ruší,
učíme sa online.
Kedy sa to všetko zruší,
nemá nik ani šajn.

Bez rúška von nechystaj sa,
do radu sa zaraď.
Ak do školy vrátiť chceš sa,
vedomosti zbierať.

Spolužiaci, učitelia chýbajú mi veľmi,
učiť sa však neprestávam, no tak uč sa aj ty.
Čoskoro sa zídeme zas, toto prosím ver mi,
dovtedy sa pekne majte ,kamaráti moji!

Sofia Sokolová, 8.A

HÁDANKA

Nemá hmotnosť, nemá vek,
ale napadla tým celý svet.
Nudíme sa doma kvôli nej,
nevadí, ale je hej.
Prišla nová pohroma
a volá sa ...

Miško Kráľ 9. A

ŠKÔLKARI NELEŇOŠIA

Vzhľadom na momentálnu situáciu, ktorá je pre nás neobvykle zvláštna, naši škôlkári vôbec neleňošia. Doma pracujú ako včielky. Vypracovávajú pracovné listy a kreslia. Majú svoje kreatívne chvíľky. Nezabúdajú však ani na prírodu a pobyt na čerstvom vzduchu.

Lenka Pethöová

TELOCVIČŇA JE VEĽKÝ SEN

Naša obec pracuje na príprave výstavby tak dlho očakávanej telocvične v areáli Základnej školy.

Telocvičňu by sme radi postavili z prírodných materiálov, ktoré nám rastú za chrbtom, teda z dreva. Projekt poskytne možnosť práce a realizácie pre miestnych odborníkov.
Cieľom projektu je, aby stavba telocvične zapadla do koloritu našej obce. Zároveň bude spĺňať všetky potrebné kritériá pre športové aktivity školopovinných detí, ale aj širokej športovej verejnosti.
Pomôže kvalite života v obci a poskytne priestor pre rozvoj športových talentov či relax pre tých, ktorí sa chcú hýbať.
Jednou z vízií je prepojenie s budovou ZŠ tak, aby deti zo školy mohli jednoducho, rýchlo a bezpečne prejsť „suchou nohou“ do telocvične.
Súčasťou telocvične bude aj nevyhnutné technické zázemie (šatne, WC, technické miestnosti).
V prípade úspešnej výstavby telocvične vznikne priestor pre užitočné dispozičné zmeny v priestoroch Základnej školy s MŠ. Nakoniec to prispeje k efektívnejšej prevádzke samotnej školy.
Projekt telocvične je veľký a vo všetkých smeroch náročný. Uskutočnenie tohto ľupčianskeho sna bude určite stáť množstvo prostriedkov, energie, tvorivosti aj trpezlivosti všetkých zúčastnených.
Už v tejto fáze je projekt výsledkom spolupráce nového vedenia školy, rady školy zastupujúcej aj rodičov s vedením obce.
Poďakovanie za dar v podobe ideového návrhu telocvične patrí Ing. Arch. Martinovi Kusému II.

Ladislav Balážec, starosta

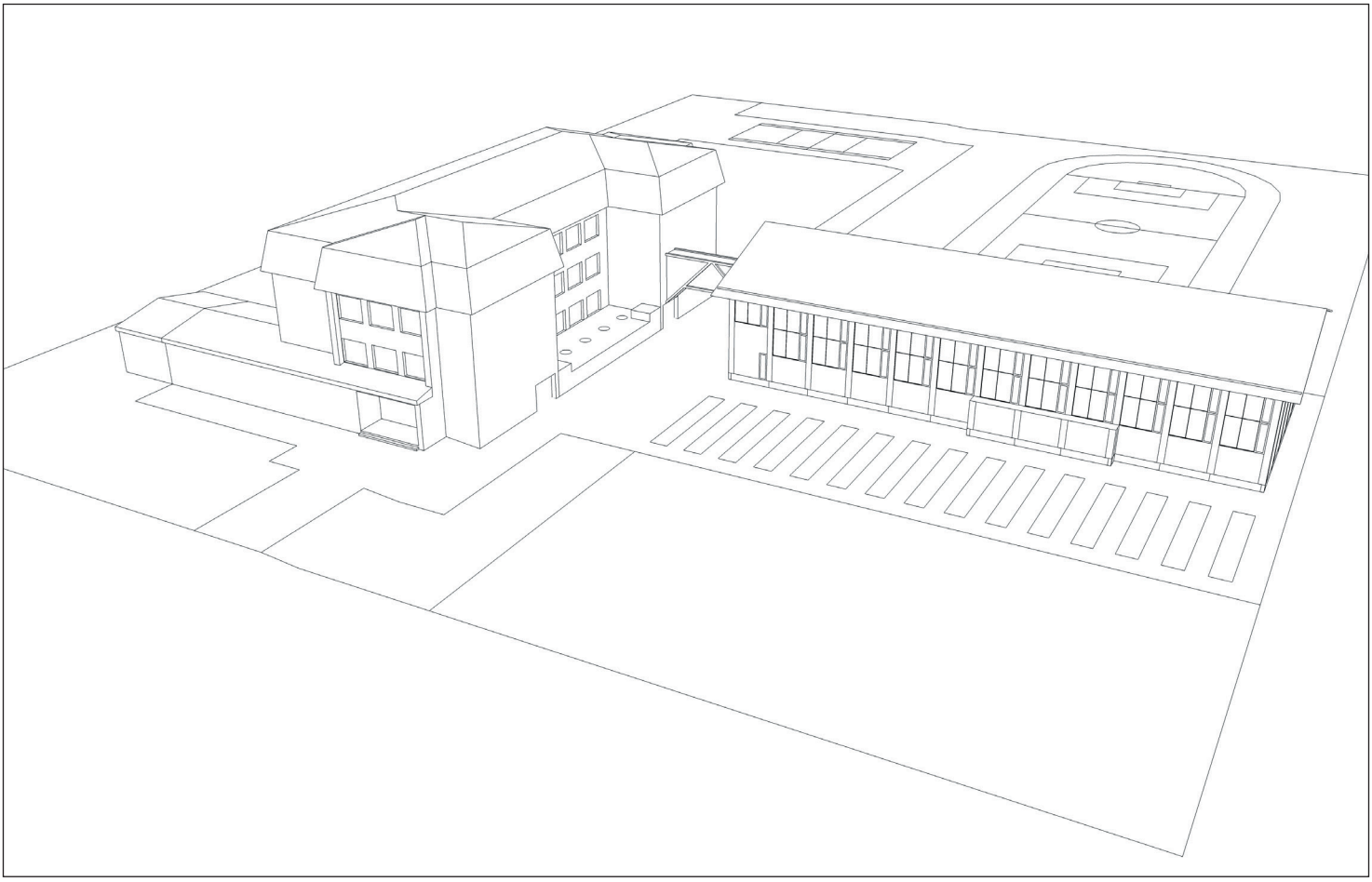

NIE JE ĽAHKÉ BYŤ RIADITEĽOM

Základná škola s materskou školou má od 1. augusta 2019 nového riaditeľa. Je ním PaedDr. Emanuel Difko. Zároveň je aj občanom našej obce.
Prinášame vám interview zostavené z otázok, ktoré navrhli žiaci jednotlivých ročníkov našej školy. Pred každou otázkou je uvedený ročník, ktorý otázku pánu riaditeľovi položil.

4.A Ako sa máte, pán riaditeľ?
Ďakujem za opýtanie, mám sa celkom fajn. Väčšinou však na takúto otázku zvyknem odpovedať, že keby lepšie, tak nevydržím. A zároveň aj dodávam, že keď odpovieš výborne, tak Ti budú závidieť a ak odpovieš, že sa máš zle, tak Ti neuveria.

4.A Kde ste bývali, keď ste boli malý?
Nebudete veriť, ale narodil som sa v Palúdzkej v Liptovskom Mikuláši, lebo vraj v januári v roku 1963 rekonštruovali pôrodnicu v Ružomberku. Celé detstvo som prežil v obci Likavka.

4.A Kde ste chodili do školy?
Máte asi na mysli základku. Povinnú školskú dochádzku som absolvoval na ZDŠ (základnej deväťročnej škole) v Likavke. Potom som stredoškolské vzdelanie absolvoval na Gymnáziu Ružomberok.
Na vysokú školu pedagogického zamerania, o ktorú som mal záujem, som ani prihlášku nepodal. Bolo mi povedané, že sa tam nemám šancu dostať, pretože mám v papieroch zaznačené, že som na základnej škole navštevoval náboženstvo.
Tak som si dal prihlášku na VŠ poľnohospodársku v Nitre, lebo som mal blízko k zvieratám a k prírode celkovo. Tam ma nevzali, a preto som nastúpil do zamestnania na ZDŠ v Ľubochni na pracovnú pozíciu vedúceho pionierskej skupiny. Podával som si prihlášku na VŠ, a tak som mal odložený nástup na základnú vojenskú službu.
To ma však nakoniec neminulo. Rok po strednej škole som na jeseň 1983 narukoval na základnú vojenskú službu, ktorá bola v tých časoch povinná a trvala dva roky. Po návrate z vojenčiny som sa zamestnal v školstve. Popri zamestnaní som vyštudoval VŠ špeciálno-pedagogického zamerania – PF UK Bratislava.
Od 1. januára 1987 až do 31. júla 2019 som pracoval v špeciálnom výchovnom zariadení – v Diagnostickom centre Ružomberok na rôznych pracovných pozíciách – naposledy od roku 2000 ako riaditeľ.

4.A Boli ste dobrým žiakom?
Na základnej škole som patril medzi lepších žiakov. Nechýbal som však tam, kde sa niečo zomlelo. Na strednej škole sa vyskytli aj horšie známky a dosahoval som priemerné výsledky.

8.A Aký bol váš najobľúbenejší predmet na ZŠ?
Medzi obľúbené predmety na ZŠ patrili jednoznačne prírodopis a chémia. Mal som rád aj telesnú výchovu a problémy mi nerobila ani matematika.

4.A Mali ste aj päťky?
Či som mal päťky? Jasné že áno. Ako zvykol hovoriť otec môjho kamaráta - žiak ktorý nezíska všetky známky, tak to nemôže byť dobrý žiak.

4.A Aké máte záľuby?
Záľub v detstve bolo pomerne veľa od športových (hlavne futbal a volejbal) cez turistiku, fotografovanie, filatelistiku, akvaristiku, folklór až po železničné modelárstvo. S pribúdajúcimi rokmi a postupným pracovným vyťažením sa čas na realizáciu záľub skracoval.
Teraz okrem aktívnejších aktivít v oblasti soft turistiky a hubárčenia sa zaujímam o šport, folklór, film, televíziu (vedomostné súťaže a kvízy) a spoločenské dianie. Rád si vypočujem dobrú populárnu hudbu a už dlhší čas sa priberám obnoviť akvaristické aktivity.

3.A Hrávate počítačové hry?
Nie.

9.A Čítate rád? Ak áno, aký žáner sa vám páči?
S čítaním je to u mňa zložitejšie. Čítať síce viem celkom dobre, ale že by som to mal ako záľubu sa nedá povedať. V detstve a mládežníckom veku ma skôr bavila vedecko-fantastická literatúra a príbehy gréckej mytológie. Dnes je to s čítaním kníh viacmenej na bode mrazu.

9.A Akú najzaujímavejšiu krajinu ste navštívili?
Nedá sa povedať, že by som bol nejaký vášnivý cestovateľ. Na Slovensku a hlavne na Liptove sa cítim najlepšie. Avšak bol som aj za hranicami. Medzi najzaujímavejšiu z navštívených krajín môžem zaradiť Egypt pre svoju exotiku. Avšak aj odtiaľ som sa veľmi rýchlo ponáhľal domov.

4.A Koľko máte rokov?
Myslím, že niekde vo vyššie uvedených od-

povediach som spomínal miesto a dátum narodenia. Keď použijeme kalkulačku, tak zistíme, že v januári 2020 to bude 57 rokov odvtedy, čo som uzrel svetlo sveta.

4.A Ste hrdý na svoju prácu?
Neviem či sa dá hovoriť o hrdosti na prácu, ktorú práve vykonávam. Skôr by som povedal, že som vnútorne presvedčený o istej dávke hrdosti na to, čo som doteraz v profesionálnej oblasti dosiahol aj keď s tým možno niektorí nesúhlasia. Poslanie pomoci tým, ktorí pomoc potrebujú sa mi naplnilo. Pokiaľ budem môcť a vládať, tak v tom mienim pokračovať.

4.A Je ťažké byť riaditeľom?
No nie je to veru prechádzka ružovou záhradou.

9.A Prečo ste si vybrali našu školu?
Našu školu som si nevybral ja. Mohol by som povedať, že keď som bol oslovený, či by som sa nechcel prihlásiť do výberového konania, tak som skôr zaujal negatívny postoj. Neskôr som nad ponukou začal uvažovať ako nad výzvou, a nakoniec som tú výzvu prijal.

9.A Ako sa vám páči v našej škole?
4.A Baví vás to tu, u nás?
Páčenie a bavenie veľmi úzko jedno s druhým súvisí. Preto sa k týmto dvom otázkam vyjadrím jednou odpoveďou. Či sa mi páči na našej škole a či ma to tu baví? Páčenie a bavenie by som v tejto súvislosti nahradil určitou mierou chcenia resp. nechcenia. Úprimne povedané miera chcenia či nechcenia pôsobenia na našej škole bola veľmi kolísavá. Výrazná miera chcenia z mojej strany bola v období od momentu rozhodnutia prijať danú výzvu až po deň konania výberového konania.
V čase od dňa kedy boli známe výsledky výberového konania až do chvíle kedy som sa stal oficiálne na základe menovacieho dekrétu riaditeľom školy (1. 8. 2019), intenzita chcenia smerovala až takmer k bodu 0. A to vďaku silnej, negatívnej diskreditačnej kampani voči mojej osobe, ktorú mimochodom viedli ľudia, ktorým údajne záleží na našej škole. Ľudia majú možnosť si v tejto problematike urobiť vlastný názor.

7.A Čo by ste chceli v našej škole zmeniť?
Zmeny, ktoré chce človek urobiť musia mať svoju postupnosť. Naraz to nejde a veľa krát sa plánované zmeny nedajú ani uskutočniť. Uvediem príklad. Najviac ma trápia nie príliš vyhovujúce priestorové podmienky našej školy. Tie by som chcel vylepšiť ako prvé. Nejde to však hneď. Okrem financií to chce aj určitý čas.
Jednoznačne našej škole najviac chýba

telocvičňa, školská dielňa, šatne, primeraná jedáleň a mnohé iné priestory. Niektoré zmeny sa dajú uskutočniť aj bez peňazí a ako ste si už všimli, tak sa už aj uskutočnili – zmena organizácie vyučovania, stravovania a určité zmeny v školskom vzdelávacom programe...
Čo ma však ešte veľmi trápi a chcel by som dosiahnuť zmenu, je každoročný odchod našich žiakov do iných škôl pred ukončením 9. ročníka.
Veľmi by som si želal, aby ste vy žiaci a rodičia mali čo najmenej dôvodov na prestup na inú školu. Preto bude pre mňa dôležité dozvedieť sa od vás i od rodičov, čo je potrebné zmeniť v prospech našej školy. Prvým krokom k dosiahnutiu uvedeného cieľa dúfam bude obnovenie fungovania školského parlamentu.

7.A Ako ju vnímate zo športového hľadiska?
Školu zo športového hľadiska vnímam veľmi pozitívne a optimisticky. Viem, že máme na škole veľmi šikovných a športovo nadaných žiakov. Aj napriek tomu, že nemáme k dispozícii telocvičňu, budeme vyvíjať maximálne úsilie na vytváranie čo najpriaznivejších podmienok na realizáciu športových aktivít. Som presvedčený, že garanta realizácie predchádzajúcich tvrdení nachádzame v osobe nášho pána zástupcu.

7.A Máte v pláne prerobiť triedy?
Neviem aké prerobenie máš na mysli.

3.A Chutí vám v školskej jedálni?
V školskej jedálni mi veľmi chutí, stravujem sa pomerne pravidelne. Pani kuchárky varia dobre a zaslúžia si pochvalu. Dúfam, že so mnou súhlasíte. Veď koniec koncov sa nie nadarmo hovorí, že sto ľudí - sto chutí. Každý má možnosť výberu. Ak niekomu nechutí školská strava, nemusí sa stravovať v ŠJ. No nie?

4.A Je ťažké byť riaditeľom?
Na túto otázku som myslím už odpovedal.

4.A Čo myslíte, aká je naša škola v stupnici od 1 do 10?
Takémuto neurčitému bodovaniu školy by som sa rád vyhol. Školy môžeme hodnotiť z rôznych hľadísk a každé hľadisko môže dosiahnuť iný stupeň hodnotenia.

Rád som zodpovedal na Vaše otázky. Dúfam, že som splnil vaše očakávania. Ak by bolo potrebné niečo doplniť, som ochotný tak urobiť pri osobnom rozhovore. Dvere do riaditeľne máte vždy otvorené.

Pripravila Anna Ganobjaková

NEZABUDNIME NA NEÚNAVNÉHO UČITEĽA JÁNA KADAVÉHO

Ján Kadavý - publicista, vydavateľ, hudobný skladateľ, zberateľ a upravovateľ ľudových piesní, folklorista, dirigent Slovenského spevokolu a učiteľ. Jednoducho významná osobnosť pre kultúrnu históriu Slovenska.
8. apríla tohto roku uplynulo 210 rokov od jeho narodenia. Plody jeho práce boli požehnaním aj pre Ľupču, a tak sa nám patrí Kadavého pripomenúť.

Neúnavný muž

V Ľupči pôsobilo v priebehu storočí veľa učiteľov. Medzi nimi bolo veľa vzdelaných a obetavých, ktorí sa starali o to, aby Ľupčania a ich deti boli gramotní, prípadne aj pripravení pre vyššie vzdelanie.
O niektorých sú záznamy, o iných nie, ale po žiadnom nezostalo toľko písomných informácií ako po Jánovi Kadavom. Žil v Nemeckej Ľupči v rokoch 1858 -1870.
Jeho život bol tak pestrý, ako bola rôznorodá jeho činnosť pre slovenský národ. Svetozár Hurban Vajanský ho označil za „muža v práci pre dobro národa neúnavného."
Narodil sa 8. apríla 1810 v Jestřabí pri Jilemnici v Podkrkonoší. Základné vzdelanie získal v Křizliciach, kde evanjelický farár (Slovák) Ján Molnár prebudil v ňom lásku a záujem o iné slovanské národy.
Jeho záujem o slovanský svet bol tak silný, že sa ešte ako chlapec rozhodol ďalej študovať na terajšom území Slovenska – v Trnave, potom na lýceu v Bratislave a neskôr v Modre, kde prof. Gottšaltovský mocne vplýval na jeho lásku k Slovanom a k literatúre.
Z Modry sa vrátil do Čiech. Učiteľovaním si zarábal na ďalšie učiteľské štúdium v Jičíne. Po skončení štúdia učil štyri roky v Rudníku.
Pod vplyvom Kollárových sonetov Slávy dcéry túžil poznať básnika. V roku 1839 sa Ján Kollár cestou do Nemecka zastavil v Čechách. To bola príležitosť na ich stretnutie.
V tom istom roku sa uvoľnilo učiteľské miesto na evanjelickej škole v Pešti, kde Kollár pôsobil. Kadavý neváhal a rozhodol sa pracovať po boku Jána Kollára. V tomto období sa stretával v Pešti s vtedajším výkvetom slovenských vzdelancov, ktorí prichádzali za Jánom Kollárom.
Popri učiteľských povinnostiach pomáhal Kollárovi pri vydávaní mnohých spisov. V roku 1842 aj sám vydáva básne Ľudovíta Žellu. V roku 1844 Zrcadlo Slovenska od Benjamína Pravoslava Černáka. Venuje sa distribúcii Hurbanovej knihy Cesta Slováka ku bratrúm slovanským na Morave a v Čechách, tiežž básní Jána Hollého a Pozorníka Gašpara Fejérpatakyho Belopotockého.
V roku 1843 sa vzdelanej verejnosti predstavil vlastným spisom „Vzájemnost ve příkladech medzi Čechy, Moravany, Slováky, Slezáky i Lužičany". Pokiaľ išlo o zbližovanie slovenčiny a češtiny, bol na strane Kollára. Neodporúčal vytvoriť vlastný slovenský spisovný jazyk a samostatnú gramatiku.

Priateľ slovenčiny

Pod vplyvom štúrovcov a dojmov ciest po Slovensku sa ale čoskoro prikláňa k myšlienke vlastnej spisovnej slovenčiny. Je dokonca prítomný na povestnom stretnutí Štúra, Hurbana a Hodžu v Hlbokom s Jánom Hollým v júli 1843!
Čoskoro začal písať spisovnou slovenčinou. V roku 1845 vydáva v nej svoje diela Priateľ ľudu- knižku pre roľníkov a remeselníkov, Čítanku pre malé dietky. Vlastným nákladom vydal v roku 1846 aj Sládkovičovu báseň Marína, ktorú odmietlo vydať vydavateľstvo Tatrín. Vydal tiež tri ročníky almanachu Nitra a pomáhal Hurbanovi pri redigovaní Slovenských pohľadov.
Ideovo sa rozchádza s Kollárom a v revolučnom roku 1848 odchádza do Prahy. Popri učiteľovaní, na vlastné náklady študuje na polytechnickom inštitúte.
Z finančných dôvodov štúdium nedokončil (čo ho mrzelo). Prijíma Hodžovo pozvanie za učiteľa do Liptovského Mikuláša, kde nastúpil 29. septembra 1853.
V tomto období vydal spolu s A. H. Krčmérym jeden ročník kalendáru Živena, ktorý vyšiel v Levoči ešte v roku 1853. Nedostatok peňazí zabránil vydávaniu ďalších ročníkov.
Po piatich rokoch sa z existenčných dôvodov znovu vrátil do Čiech. Popri vychovávateľských povinnostiach v Pravotíne

študuje ekonómiu a venuje sa poľnohospodárstvu.
Hoci v Pravotíne žije spokojne, túžba po Slovensku rozhodla a vrátil sa. Možno bol za tým aj hlboký citový vzťah k sestre Jána Drahotína Makovického Judite, s ktorou si dopisoval.

Učiteľom v Ľupči

V roku 1858 prijal pozvanie za učiteľa do Nemeckej Ľupče. V tom čase už spolupracoval s Augustom Horislavom Krčmérym a jeho bratom Eugenom, pre ktorých bola Ľupča druhým domovom. Po otcovej smrti v roku 1840 sa totiž ich matka Mária rod. Obrcianová vracia z Hornej Mičinej, kde bol Jozef Krčméry farárom, do Ľupče spolu s deťmi. Tu sa o nich vzorne stará a tiež podporuje na štúdiách otcov brat Ján Krčméry - zvlášť v čase, keď zostanú úplné siroty.
Učiteľské miesto preberá po Matejovi Bohušovi, zakladateľovi miestneho divadla. Hneď po svojom príchode sa zapojil do kultúrneho života obce úzko spätého s ochotníckym divadlom. Staral sa o výber repertoáru, písal referáty o divadelných predstaveniach.
Zaoberal sa aj ľudovou tvorbou a tvorbou pre spevácke zbory. Skoro každé divadelné predstavenie sa končilo vystúpením mužského zboru pre ktorý pripravoval hudobnú náplň. Napríklad v súvislosti s predstavením Palárikovho Drotára, ktoré sa uskutočnilo 6. septembra 1860 podáva informáciu do časopisu Sokol. Referuje tiež o atmosfére predstavenia na ktorom zaznela pieseň Kde domov môj pod jeho vedením a v jeho úprave.
Divadelné hry hrali Ľupčania aj v Liptovskom Mikuláši a inde. Výťažok z predstavení išiel na zakúpenie nových rekvizít, ale aj na vydanie básní Sama Bohdana Hroboňa , či na stavbu Štúrovho pamätníka.
V roku 1860 sa oženil s Juditou Makovickou, s ňou mal syna Branislava.
Kadavý vypracoval návrh na zriadenie národnej školy v Ľupči, v ktorom odporúčal zreformovať školstvo podľa dobových potrieb. Pripravil na vydanie Slovenský šlabikár a prvú Čítanku pre prvú triedu národných škôl. Postaral sa aj o Návodnú knihu k Slovenskému šlabikáru a prvej Čítanke ako voľný preklad od Pavla Gonczyho, obidve vyšli v Budíne v roku 1870. Možno ich považovať za prvé diela v slovenskej pedagogike. Tvoria jeden z vrcholov pedagogických snažení na Slovensku v 19. storočí.
V roku 1867 sa Kadavý vzdal učiteľského miesta. Za usporené peniaze a za peniaze z manželkinho vena kúpil pôdu a rozhodol sa gazdovať na moderných základoch, aké poznal v Pravotíne. Urobil rozsiahle úpravy na svojom majetku. Chcel sa stať vzorom

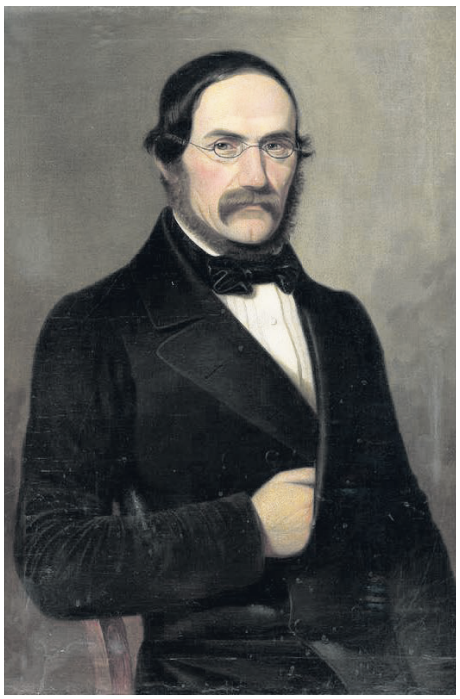

pre ostatných, a tak podnietiť záujem o moderné poľnohospodárstvo.
Tieto snahy ho však finančne natoľko vyčerpali , že po 4 rokoch končí s týmto podnikaním. Iste by bolo zaujímavé vedieť, v ktorom dome v Ľupči žil a gazdoval.

S citom pre slovenskú pieseň i dušu

Po odchode z Ľupče sa presťahoval ku švagrovi do Liptovského Mikuláša. V polovici roku 1870 sa presťahoval s rodinou do Martina, kde krátko pracoval v sporiteľni. Martin mu bol známy - veď bol zakladajúcim členom Matice slovenskej a od roku 1868 aj členom jej „počtoprírodného“ odboru. V Martine v tom čase pôsobil ako kníhkupec aj Eugen Krčméry.
Krátko po príchode do Martina sa stal „učbárom“ prípravnej triedy martinského slovenského patronátneho gymnázia. V tom čase už mal rozsiahle teoretické aj praktické znalosti z práce pedagóga. V prípravnej triede, ktorá zjednocovala nerovné vedomosti žiakov z rôznych ľudových škôl, Kadavý učil všetky predmety.
Na gymnáziu sa vyučovalo náboženstvo, maďarčina, slovenčina, nemčina, latinčina, zemepis, dejepis, počty, prírodopis, fyzika, chémia, telocvik, krasopis, kreslenie a spev. Kadavý tiež učil hru na husliach a klavíri. V gymnáziu dosahovali žiaci výborne výchovné aj vzdelanostné výsledky. Napriek tomu uhorská vláda v januári 1875 martinské gymnázium zatvorila a majetok zhabala. Aj tak vyzerala násilná maďarizácia a blokovanie národného života Slovákov.
V roku 1873 zomrela Kadavému manželka Judita. Na výchovu 12-ročného syna zostal sám. V tom istom roku vydal poučno-zábavný časopis Priateľ ľudu a metodickú príručku spevu Malý spevák, čili stručný návod ku spevu pre slovenské národné školy.
Po zavretí gymnázia zostal bez práce V tejto ťažkej situácii mu pomohol Slovenský spevokol, ktorý mu poskytol podporu vo výške existenčného minima. Tento spevokol viedol v rokoch 1873-1883 a to veľmi úspešne. Zharmonizoval desiatky piesní. Zo samostatných zborov vyniká harmonizácia piesne Nitra, milá Nitra. Je to Kadavého najpopulárnejší mužský zbor.
Jeho vlastnú zborovú tvorbu reprezentujú sklady Bratislava, Vlasť moja, Čo čušíš, čušíš Slováku mužný a Sv. Martinský pochod.
Vydanie prvého dielu Slovenských spevov v rokoch 1880-1882 malo veľký ohlas. Zbierka obsahovala 603 ľudových piesní. A. H. Krčméry spolu s bratom Eugenom prispeli do tejto zbierky 53 piesňami.
Kadavého Slovenské spevy sú významnou základňou a východiskom pre vedecké poznanie umenia, reči a duše slovenského ľudu.

••••••

Kadavý sa prvý raz dočkal náležitého uznania, ale pokročilý vek a zhoršujúci zdravotný stav mu nedopriali veľa radosti z dosiahnutého výsledku.
Jan Kadavý 11. augusta 1883 zomrel. Pochovaný je na Národnom cintoríne v Martine.
Život a všestranná činnosť Jána Kadavého sú vzácnym príkladom obetavej a tvorivej práce človeka, ktorý významne zasiahol do viacerých oblastí slovenského národného života v 19. storočí. Prispel k udržiavaniu slovenského ducha v národe v ťažkých časoch maďarizácie.
Je na nás, aby sme na takýchto ľudí nezabúdali.

Katarína Záskalická

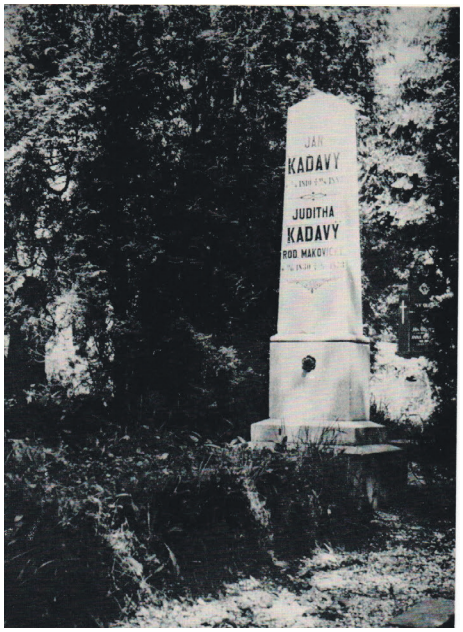

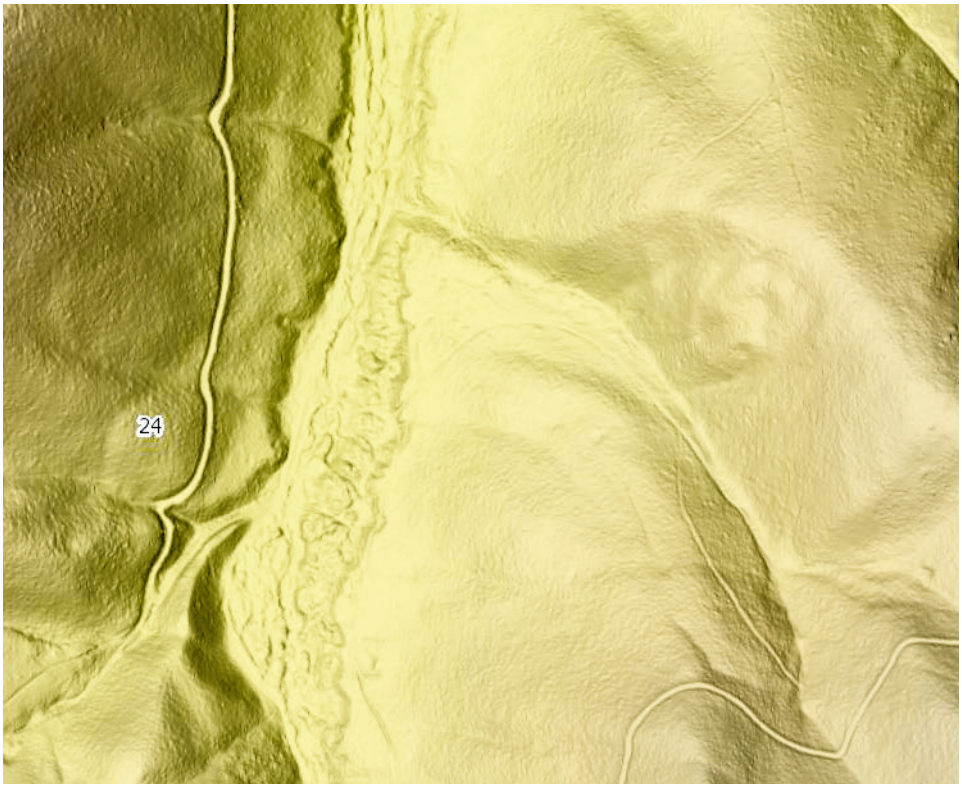

Staré ryžoviská v doline Lupčianky pod Hliniskom.

PRAVEKÍ PROSPEKTORI V ĽUPČIANSKEJ DOLINE

Najnovší objav z Ľupčianskej doliny významne dopĺňa naše poznatky o predhistorickom osídlení tohto regiónu. Nízke Tatry už od včasnej doby medenej (eneolitu) patrili k najvýznamnejším banským regiónom starej Európy, odkiaľ sa distribuovala medená surovina aj do jej vzdialených častí.

Predáci s tajomstvom premeny rudy

Výrobky z tzv. antimónovej medi dnes nachádzame až v Škandinávii, ale tiež v severnom Nemecku a dokonca na Apeninskom polostrove. Najstaršie dôkazy exploatácie kovov nachádzame v známom ťažobnom okrsku v Španej Doline aj v okruhu Starých Hôr. Na severnej strane pohoria máme praveké nálezy z tohto obdobia doložené už aj v Nižnej a Vyšnej Boci.

Vytavená meď sa v podobe surovinových ingotov, tzv. koláčov alebo hotových výrobkov (najmä sekeromlatov a sekier), prípadne špirálových ozdôb transportovala ku koncovým zákazníkom.

To si samozrejme vyžadovalo organizovaný systém, ktorý s najväčšou pravdepodobnosťou zabezpečovali predáci. Títo vodcovia ovládali tajomstvo premeny rudy na lesklý kov. Časom sa sformovali do spoločensky dominujúcej vrstvy miestnych elít. Ovládali tak nielen prístup k nerastným zdrojom, ale tiež ich dobývanie, zhutňovanie a distribúciu prostredníctvom dobre fungujúcich obchodných supraregionálnych sietí.

Množstvo kamenných mlatov, hladených nástrojov, zliatkov surového kovu a pár nástrojov dokazuje intenzívnu hospodársku činnosť v Španej doline už na začiatku 4. tisícročia pred Kristom. Je však potrebné predpokladať, že všade, kde na povrch vychádzali vhodné zrudnenia bolo možné získavať kvalitnú surovinu.

Tajomstvá Magurky

Magurka, ktorá sa nachádza v Lupčianskej doline, je známa svojou historickou tradíciou ťažby farebných kovov už od stredoveku. Tunajšie bane ležiace v nadmorskej výške 1100-1400 metrov na severných svahoch Latiborskej hole boli známe najmä ťažbou zlata a striebra. Od 18.storočia sa k týmto komoditám pridala aj antimónová ruda.

Prvé správy o ťažbe zlata z potoka Ľupčianky spadajú už do 13.storočia. V dobe najväčšej ťažby sa získavalo až 20 kg zlata a 80 kg striebra ročne.

Vďaka moderným geograficko-informačným systémom dokážeme dnes identifikovať miesta pôvodnej historickej ťažby aj v Ľupčianskej doline. Letecké skenovanie terénu (tzv. LIDAR) dokáže odfiltrovať lesný porast, a tak vieme spoznávať rôzne terénne štruktúry, ktoré zanechali dávni baníci a ťažiari.

Stopy po ryžoviskách prejavujúce sa nepravidelnými plytkými priehlbinami nachádzame najmä na hornom toku potoka. Najvýraznejšie sú na dne údolia medzi Hliniskom a južným úpätím Všivavej a Tajchu.

Stredoveká banská činnosť v Nízkych Tatrách nesporne nadväzovala na pravekú tradíciu. Oprávnene môžeme predpokladať jej počiatky v dávnejšej minulosti aj čo sa týka Magurky a Ľupčianskej doliny.

Zlaté výrobky sa popri bronzových produktoch vyrábali už v dobe bronzovej. Jej lokality sú doložené aj v nízkotatranskej oblasti a to na južných i severných svahoch. Zvlášť ak si uvedomíme, že na žile Striebornica sa hojne vyskytoval tetraedrit, ktorý bol od doby medenej jednou z hlavných surovín tzv. antimónovej medi.

Najnovšie archeologické nálezy z blízkeho okolia Magurky pritom dávajú tušiť, že táto oblasť bola v záujme ľudí už v dobe bronzovej. Medzi rokmi 1500 až 750 pred Kristom sa v horských oblastiach Slovenska úspešne rozvíjala civilizácia lužickej kultúry. Jej tvorcovia postupne ovládli dôležité surovinové ložiská tunajších hôr.

Praveké poklady

Početné dôkazy po ich pobyte nachádzame vo forme ojedinelých nálezov aj depotov na južných svahoch Nízkych Tatier, v širšom okolí Banskej Bystrice a horného Pohronia. Z liptovskej strany Tatier sú lokality lužickej kultúry sústredené hlavne v zázemí Demänovskej doliny.

Dôležitým indikátorom intenzívneho pohybu pravekých lužičanov v okolí Partizánskej Ľupče sú známe depoty mečov zo susedných Liptovských Sliačov, z travertínovej kopy Čertovica, a hromadný nález bronzov z katastra Partizánskej Ľupče.

Najstarší liptovský poklad sa našiel niekedy pred rokom 1825 údajne po záplavách na bližšie neznámom mieste v dedine, zrejme teda niekde v povodí potoka Lupčianka. Prostredníctvom Imricha Pongrácza z Liptovského Svätého Mikuláša sa dostal do zbierok Maďarského národného múzea v Budapešti. Ležal tam celé desaťročia nepovšimnutý v krabiciach s inými nálezmi, pričom v odbornej literatúre bol publikovaný iba bronzový meč s plnou liatou rukoväťou.

Hromadný nález obsahoval dve bronzové

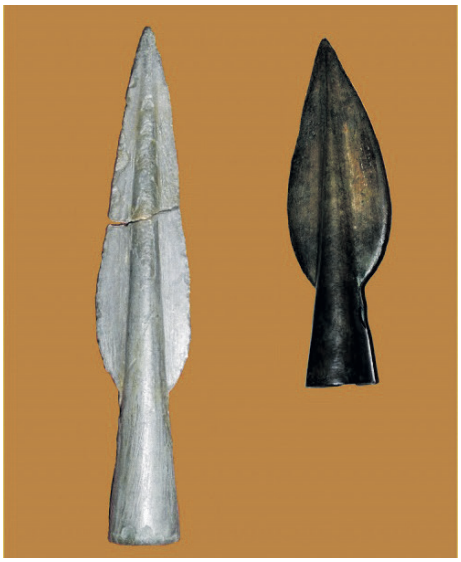

Oštepy z Lipt. Michala a Bešeňovej.

sekery s tuľajkou šesťhranného prierezu, bronzový kosák s rebrovanou rukoväťou, dvojramenný čakan, tri vretenovité ihlice a jeden zlomok, meč s plnou liatou rukoväťou zlomený na dve časti, ktorý sa označuje aj ako liptovský typ.
Aj keď celok obsahuje staršie výrobky (ako je čakan a ihlice spadajúce už staršieho obdobia popolnicových polí), ostatné predmety fixujú tento poklad do obdobia stupňa HA1 doby bronzovej, teda do 12.-11. storočia pred Kristom, keď sa objavujú na území lužickej kultúry vrátane Liptova poklady s výskytom mečov liptovského typu (Martinček, Komjatná, Sliače).
Nie sú to však jediné pamiatky lužickej kultúry z obce. Staršie správy uvádzajú že niekedy pred rokom 1864 sa tu našla dvojčepeľová britva s kruhovým výrezom v strede a taktiež šesť dlhých bronzových ihlíc. Osud týchto pravekých nálezov nie je bližšie známy.

Vzácne nálezy

V roku 2016 sa v dolinke Veľkého Okružného potoka, ktorá leží asi 2 km od Magurky našiel pod spráchniveným kmeňom stromu, v hĺbke asi 25-30 cm, bronzový oštep. V jeho tuľajke zaplnenej hlinou sa našiel zlomok dreveného ratišťa. To je pri tak starom náleze skutočne výnimočné, pretože drevo rýchlo podlieha rozkladu.
Hrot oštepu s dĺžkou asi 10 cm a priemerom tuľajky 2,5 cm, ktorý mal charakteristický listovitý tvar, patrí k typickým diaľkovým zbraniam doby bronzovej. Oštep bol univerzálnou zbraňou využiteľnou pri loveckých aktivitách aj v boji a patril k základnej výbave.
Unikátne zachovaná časť drevenej násady umožnila uskutočniť na nej podrobné analýzy. Poskytli odpovede, z čoho sa vlastne ratištia vyrábali. Potvrdili sa naše predpoklady, že najvhodnejšie bolo listnaté tvrdé drevo, v tomto prípade tis. Tisové drevo je veľmi pružné a trvácne a spolu s inými listnatými drevinami bolo využívané aj na iné organické komponenty dobových zbraní, ako boli napríklad štíty, násady kopijí a sekier.
Rádiokarbónová analýza potvrdila vek tohto dreva medzi rokmi 1082-1079 pred naším letopočtom (stupeň HA2) mladšieho obdobia popolnicových polí. Vďaka tomuto oštepu môžeme presnejšie datovať aj analogické nálezy hrotov oštepov pochádzajúce z neďalekého Liptovského Michala a Bešeňovej.
Hrot z Ľupčianskej doliny je tak tretím exemplárom tohto typu bronzovej industrie z dolného Liptova. Môžeme uvažovať, že ho vyrobili niekde v kovolejárskych dielňach, ktoré fungovali v rámci lužických osád na okolí. Máme ich bezpečne doložené v Ivachnovej, Liptovskom Michale, Bešeňovej, Liptovskej Teplej a v Turíku, kde existovalo centrálne hradisko dolnoliptovskej aglomerácie opevnené mohutným kameno-hlinitým valom.

Naša oblasť si zaslúži pozornosť

Nález bronzového oštepu hlboko v lone Nízkych Tatier poukazuje na skutočnosť, že ľudia v praveku neváhali vstupovať aj do takýchto horských teritórií. Môžeme sa iba domnievať, čo robil človek doby bronzovej na tomto odľahlom mieste.
Prvým možným vysvetlením je, že tu lovil zver a oštep zostal zapichnutý v zemi tak ako ho odhodil. Možno sa k nemu nevedel dostať alebo ho sem zavliekla zasiahnutá zver. Každopádne by ho zrejme nenechal iba tak, pretože strata takejto dôležitej výbavy znamenala v takomto teréne pre neho veľký problém. Aj pre pravekého lovca totiž mala takáto zbraň mimoriadnu cenu a jej výrobu zvládali iba špecializovaní remeselníci.
Ďalším dôvodom mohlo byť zámerné deponovanie predmetu z rituálnych príčin, ktorého význam bol v získaní priazne božstiev pri love a tiež ako prosebná obeta. Na území Slovenska sú viaceré podobné nálezy, ktorých charakter naznačuje určité nábožensky motivované akty - napríklad zo sedla Glezúr v Španej Doline. Tam je doložená banská činnosť už v neskorej dobe kamennej. Našla sa do zeme zapichnutá bronzová dýka, podobne bronzová sekera na vrchole kopca pri Starej Kremničke. Rovnako to platí aj pri šiestich bronzových mečoch zapichnutých priamo do prameňa na travertínovom návrší v Sliačoch alebo ojedinelého meča zasunutého do prameňa v skalnej pukline na Turíku.
Všetky tieto príklady poukazujú na zložité kultové praktiky civilizácie doby bronzovej, keď takmer všetky aktivity boli prísne ritualizované.
Oštep objavený v blízkom okolí Magurky každopádne indikuje, že už v dobe bronzovej sa ľudia po tomto území pohybovali. Okrem iných príčin môže ich prítomnosť tak ďaleko od osád rozmiestnených v okolí liptovských vodných tokov signalizovať aj prvé stopy pravekej prospekcie kovov v tomto významnom ťažobnom areáli.
Vzhľadom na početné dôkazy z iných častí nízkotatranského masívu je táto domnienka veľmi reálna. Spomínaný nález každopádne dokresľuje mozaiku pravekého osídlenia dolného Liptova a načrtáva akútnu potrebu venovať týmto horským oblastiam zvýšenú bádateľskú pozornosť.

PhDr. Víťazoslav Struhár

Bronzový oštep z Ľupčianskej doliny.

CHOLERA V ĽUPČI PODĽA ZÁPISKOV JOZEFA GABRIEŇA

Pozoruhodné zápisky Jozefa Gabrieňa (1810 – 1887) zachytávajú udalosti horného Uhorska v 19. storočí. Približujú nám sociálne, hospodárske, politické, ale aj prírodné pomery vtedajšieho Liptova, v mnohom podobné aj ostatným častiam Uhorska. Napríklad na klimatických pomeroch a ich vplyve na (ne-)úrody je nádherne vidieť následné vlny cholerových epidémií.
Jozef Gabrieň žil v Nemeckej (teraz Partizánskej) Ľupči. Jeho zápisky sú v pôvodnom znení tak, ako sa zachovali v originálnom zázname.

Liptov v 19. storočí
1830 rok byl tak neurodný, akého nebylo snáď od času Egyptskieho Faraóna.

1831 následkom neúrody roku 1830 dočtenej, taký hlad a nedostatok byl na široko v krajine, že za peniaze ľudia nemali kde zbožia a chleba kúpiť, tohoto očitým svedkom sem byl, že z Prievidze Mikulášski kupci, prázdni, s vozmi sa takmer plačúc navrátili, když nemohli za peniaze zbožia kúpiť.
Tento rok byl úrodný, ale Bohu žel, s počiatkom krásne požehnanej žne vznikla predtým nikdy neslýchaná Cholera to jest Mor, takže za dva týždne sa rozmáhal, za dva týždne tak zúrivo panoval, že každodenne po 23 – aj 25 ľudí zomrelo, kterých jistý Juro Droppa so svojím jedným koňom do cmitera odvážal, a potom za tretie dva týždne sa umenšoval.
Pod týmto časom na Meskwo Conto, stolára, a piliara, pod, a na Ratuse truhly robili, a komu bolo treba si po hotovú truhlu prišieu a bez platu vzal, Richtarom bou Matej Vissny.
Pre usporenia placu v Cmiteri, jeden den pochovávali aj za zadnou vodou, v tom brehu, proti Pavlovie záhrade.
I to pamätné buď, že v Cmiteri takie jamy kopanie boli, čo na moje videnia do jednej 21 mŕtvych položili. A síce tak, na spodok 7, na tých 7, a ešte na tých treťú vrstvu sedem, a tak spolu 21 ľudí mŕtvych, bez všeckých Ceremónií Náboženských, i bez všeho zvonenia.
Za tých šesť týždňov dočtených zomrelo v našom Meste Nemeckej Lupči vyše 400 píšem Štyristo ľudí.
Nemoc a choroba tejto Cholery, začala sa s dávením a vracaním, nato veľkou Laxou, očernetím tela a lámaním neznesiteľným údov, v tej nemoci nekdo trpel celý deň a potom zomrel, nekterý deň a noc, a nekterí za pár hodín, a bou hotový. V tento čas tak nebyl jistý svojho života človek, že ráno nejeden išel s kosou do poľa zdravý, odpoledne ho už z pola vedli alebo vezli z pola domov.
To ešte zo skúsenosti poznamenať sluší, žeby asnad nebola tolko umorila, kdyby sa nebyli ludia jedni druhých háčili – ale spočiatku, jako sa bola najprv v Palúdzke zjavila, tedy búdy na uliciach postavali, a ani príchod do mesta, ani východ z mesta, nebyl slobodný. – A pri každej uličnej búde varta stála. Ale když Apatekar Jan Zmatek na Choleru zomrel, ktorý peniaze len oblokom zvonka podate, do varechy octom naplnene, odberal, které jemu za lieky platili, potomne už aj vrecúška na hrdle čo obesenie so všelijakými specieši nosili ľudia pozahadzovali a potom jeden druhého lepšie riadili a opatrovali.

1949 Cholera panovala, ale menšia jako 1831 roku.

1855 Cholera panovala, už toto tretia za môjho veku, mnohie domy a famílie poriedila, ba nekteré famílie celkom vymorila v našom meste, které opisovať za zbytečné pokladám.
1873 Roku Cholera, táto už štvrtá za môjho veku byla, v které jej zúrivosť, temer rovná byla tej jako byla roku 1831 – a moc ludí umorila, v které neočakávane Farár rímsko Catholický Martin Starek, ješte v nedeli po narodzení Panny Marie jako Kňaz kázal, a ja ako Evanjelik sem ho počúval, už v sobotu po tej nedeli na Choleru zomrel, Boh ho osláv.

Kto je autorom zápiskov?
Pisateľ diária Jozef Gabrieň žil v Nemeckej Lupči v rokoch 1810 až 1887. Podľa všetkého bol hospodár. V priebehu života zrejme zastával aj rôzne spoločenské funkcie, keďže v zachovanom zápisniku sa zachovali aj rôzne príhovory a reči. O tom, že jeho život zaznamenal viaceré vzostupy a pády, svedčí aj táto poznámka: "Niže podpísaný sem dostal tú satisfactiu, že mňa Úrad 1844 roku do Areštu dal, a roku 1845 v Novembri Richtárom Meštianstvo vyvolilo."

Zápisky objavila a spracovala Gabrieňova prapravnučka Petra Mojíková.

ZATVORENÉ KOSTOLY A OTVORENÉ SRDCIA

Pandémia korona-vírusu ovplyvnila a ochromila aj život, službu a prácu nášho cirkevného zboru.

Bolestná skúška

Od 2. pôstnej nedele sme museli uzavrieť brány našich chrámov pre konanie verejných Služieb Božích. Bola to pre veriacich, ale aj pre mňa samotného veľmi bolestná a doteraz nepredstaviteľná skúška, na ktorú nikto z nás nebol pripravený.

Nedeľa bez „kostola“ - účasť na Službách Božích veľmi chýbala. Bolo to narušenie nášho zaužívaného spôsobu života a prejavu viery, ktorý je súčasťou duchovného života každého veriaceho.

Zatvorené zostali nielen kostoly, ale aj školy a v našej obci aj Zariadenie pre seniorov KARITA. Všetky aktivity, podujatia a vyučovanie, ktoré sa dovtedy pravidelne počas týždňa konali, prestali zo dňa na deň.

Ako duchovný pastier cirkevného zboru, ktorého hlavným poslaním a službou je práca s ľuďmi všetkých vekových kategórii, som zostal „odrezaný“ od detí, konfirmadov, ľudí chodiacich do chrámov, chorých aj od našich starkých z KARITY, kam som pravidelne (každú stredu) prichádzal.

Ako rozhúpaný zvon bez srdca

Pre kňaza je život bez ľudí ako rozhúpaný zvon bez srdca. Dennodenne som v modlitbách myslel na všetky svoje ovečky, celý cirkevný zbor i okolité dediny, v ktorých pôsobím. Zvlášť mi na srdci ležali ľudia najviac potrebujúci moju službu. Kvôli bezpečnosti a ochrane zdravia som nemohol ísť za nimi.

Každú nedeľu počas pandémie sa náš cirkevný zbor duchovne spájal v domácich pobožnostiach. Konali sa počas zvonenia kostolov o 10. a 15. hodine. Ja som v tom čase v ľupčianskom chráme pred oltárom na kolenách (často aj v slzách) prosil za všetkých ľudí, chorých i zdravých, lekárov, sestričky, ošetrovateľov a za všetkých pomáhajúcich v boji s koronavírusom.

Počas pandémie sme všetci kňazi mohli konať iba neodkladné bohoslužobné úkony a kazuálie. V tomto prípade to boli pohreby konané za prísnych bezpečnostných opatrení a s účasťou len najbližšej rodiny (najviac 10 ľudí).

Pred Veľkonočnými sviatkami som do všetkých vyše 400 domácnosti nášho cirkevného zboru poroznášal kázne. Napísal som ich na všetky sviatky počas Veľkej noci, aby sa Slovo Božie aspoň touto formou dostalo do našich rodín.

Nový oltárny obraz

Počas tohto ťažkého obdobia sa však v našom cirkevnom zbore zrodilo aj krásne dielo. Práve v mesiacoch spojených s pandémiou sa začal maľovať nový oltárny obraz do ľupčianskeho Božieho chrámu. Je s evanjeliovou témou „Poďte ku mne všetci.“ Nový oltárny obraz bol po Veľkej noci dokončený a osadený do oltára v našom kostole. S pôvodným oltárnym obrazom, ktorý pochádza ešte z tolerančného dreveného chrámu, sa bude nový obraz počas cirkevného roka na oltári vymieňať.

Oltárny obraz maľoval pán maliar Michal Palko. Má k sakrálnemu umeniu veľmi vrúcny a blízky vzťah, nakoľko je aj zborovým dozorcom cirkevného zboru v Liptovskej Sielnici.

Obraz bol zadovážený z milodarov členov nášho cirkevného zboru. Opäť prejavili veľkú štedrosť, za to im aj tu veľmi pekne ďakujem.

Návraty k normálu i k sebe

Od 6. mája 2020 bolo za prísnych hygienických podmienok dovolené slúženie verejných Služieb Božích, za to som Pánu Bohu nesmierne vďačný. V našom cirkevnom zbore som začal slúžiť hlavné Služby Božie od 10. mája - v chráme Vzkriesenia Pána v Dúbrave o 9.00 hod. a v matkocirkevnom chráme v Partizánskej Ľupči o 11.00 hod.

Verím, že toto zvláštne a ťažké obdobie „zastavenia nášho bežného života“ nás naučilo vážiť si skutočné a pravé hodnoty. Máme možnosť si uvedomiť, že nič v našom živote nie je samozrejmé. A ľudia –

naši blízki, rodina, priatelia, susedia, spolužiaci, kolegovia, bratia a sestry vo viere - sú omnoho viac, ako naše pohodlie, prestíž, majetky, autá, firmy, domy a vysoké ploty, ktorými sme sa navzájom odcudzili a stratili tak svoju prirodzenú tvár, teda obraz, na ktorý nás Pán Boh stvoril.

Želám všetkým spoluobčanom, sestrám a bratom bez rozdielu vierovyznania pevné zdravie, sviežosť ducha a otvorené srdcia rozdávajúce lásku a tvoriace pokoj. Tak budeme jeden druhých bremená znášať a napĺňať zákon Kristov.

Ján Molčan,
zborový farár

BOH NOVÝCH NÁDEJÍ

Boh často skúša náš charakter, vieru, poslušnosť, lásku, bezúhonnosť, oddanosť. Nevyskúšané čnosti totiž nie sú čnosťami, iba teóriou. Láska človeka sa najlepšie osvedčí v skúškach.

Pravá láska sa prejaví v skúškach
Je ľahké milovať, keď je všetko v poriadku, ale pravá láska sa prejaví až vtedy, keď sa skúša.
Prišla pandémia… Obraz ľudského utrpenia a tvár bezmocnosti. Sme naozaj takí zlí? Zaslúžime si toľko utrpenia?
Pýta sa človek a celý svet denne sužovaný nejakou katastrofou. Kde bol Boh? Boh bol, je a bude vždy tam, kde má byť. To iba my ľudia necítime jeho blízkosť.
Stále hľadáme odpoveď na otázku: Prečo? Vôbec sme ho nepochopili. Prečo veriaci, ktorý kráča cestou s Bohom musí cestou roniť slzy? Prečo aj ten, kto koná dobro a hľadá harmóniu života je skúšaný?
Skúšky môžu s človekom poriadne zatočiť a môžu byť veľkým nebezpečenstvom pre jeho dušu. Na druhej strane sú to práve skúšky, ktoré dávajú človeku dozrieť.
Láska Boha k človeku sa plne zjavuje v Kristovi. Ježiš je ten, čo zostupuje do ľudskej biedy, aby z nej človeku pomohol povstať.

Nekonečne trpezlivý Boh
Zažiť lásku a blízkosť v krízach a v skúškach je tým najväčším darom a cestou von. Boh zasahuje a skúša, ak dokážeme milovať dá nám ešte viac, aby sme viac milovali.
Boh nás neskúša, aby si overil či ho milujeme, ale aby sme ho za tie dary, ktoré máme, milovali ešte viac a nadovšetko.
Aby sme pamätali na to, že náš život je úsek cesty, ktorý má svoj čas. Utrpenie má zmysel iba vtedy, ak sa sám človek stáva iným.
Boli sme pozvaní podať pomocnú ruku, aby sme pomohli v skúške rásť. To je pravá láska – pomáhať si rásť, pomáhať si dozrievať! Inak budú naše spoločenstvá iba paródiou kresťanského spoločenstva.
Boh nás nevedie k sebaľútosti, ale ukazuje vierou cestu von - k zrelosti. Je však potrebné, aby aj skúšaný človek prijal pomocnú ruku a v pokore sa otvoril.
Nikdy sa netreba spoliehať iba na vlastnú rozvahu. Treba prosiť o radu a všetkých o modlitbu.
Náš Boh je Bohom nových nádejí. Upadáme a nedarí sa nám. Avšak On je nekonečne trpezlivý Boh a dáva nové šance.
Neupadni do smútku, On stojí pri tebe.

Ondrej Švančara
rím.-kat. farár

„Radujete, hoci sa teraz, ak treba, trochu aj rmútite pre rozličné skúšky, aby vám vaša vyskúšaná viera, omnoho vzácnejšia ako pominuteľné zlato, ktoré sa tiež skúša ohňom, bola na chválu, slávu a česť vtedy, keď sa zjaví Ježiš Kristus. 1Pt 1,6-7

TELEMEDICÍNA

To čo sa zdalo ešte pred pár týždňami ako science fiction, je zrazu realitou. „Vďaka“ Covidu sme prestali chodiť priamo do zdravotníckych zariadení a oveľa viac využívame možnosti elektronickej komunikácie a elektronického zdravotníctva.

Komunikujme moderne

Chcel vás touto cestou pochváliť - spolupráca s našou ambulanciou, je veľmi dobrá a ďalej sa rozvíja. Všetko zlé je na niečo dobré. Myslím si, že niektoré poznatky bude dobré zúročiť a zachovať.

Opätovne dávam do pozornosti našu mailovú adresu: ambulancia.janicek@gmail.com. Nie je vhodná len na elektronický predpis liekov, ale aj na zdravotné konzultácie akéhokoľvek charakteru. Je možné poslať fotokópie prepúšťacích správ, doporučení od odborných lekárov, odfotené nálezy a pod.

Pracovníci ambulancie vám vždy odpovedia a dohodnú ďalší postup. Ak niekto nevie pracovať s elektronickou poštou, spravidla môže požiadať niekoho z rodiny.

Samozrejme je možné použiť aj klasický telefón, ale tu hrozí, že sa niekedy dovoláte ťažko. Ak sa človek venuje práci na ambulancii, jednoducho nie všetky hovory sa dajú prijať.

Prispôsobivosť v záujme zdravia

Naša ambulancia ešte stále pracuje v zmenenom režime, ale snažíme sa rozbehnúť niektoré činnosti, aby sa situácia postupne normalizovala.

Ak máte nejaké požiadavky (napríklad ohľadom preventívnych prehliadok alebo iných vyšetrení či potvrdení) opätovne vás prosím, píšte na našu ambulanciu a 80% vecí sa dá odkonzultovať „na diaľku“ alebo dohodnúť postup.

Na druhej strane je jasné, že niekedy sa proste niektoré veci bez vyšetrenia robiť nedajú. Aj na to však slúžia vymoženosti techniky, ktoré síce nie sú nové, ale v tejto turbulentnej dobe našli svoje zvýšené uplatnenie. Niekto sa vášmu problému určite povenuje.

Veľa zdravia vám prajem.

MUDr. Jaroslav Janíček
obvodný lekár

VEDENIU ŠKOLY IDE O STABILITU, KVALITU A SPOKOJNOSŤ

Využívam možnosť prihovoriť sa vám touto formou a tým vyjadriť svoje postoje, názory a stanoviská k aktuálnej situácii v škole - k jej súčasnému i budúcemu fungovaniu.

Klamstvá nikomu nepomôžu

Vedie ma k tomu zodpovednosť človeka, ktorý je na danom poste priam povinný vynaložiť maximálne úsilie na dosiahnutie vytýčených cieľov. Tých cieľov je samozrejme viac a sú podrobnejšie rozpracované v základných dokumentoch školy. Hlavnými cieľmi a prioritami mojimi aj celého vedenia školy boli, sú a budú stabilita, kvalita a spokojnosť.

Skôr ako sa konkrétnejšie vyjadrím k uvedeným prioritám, vrátim sa do nedávnej histórie. Predpokladám, že väčšina z vás, vážení spoluobčania, ale aj ľudia z okolia obce majú v živej pamäti hektické obdobie počas voľby riaditeľa školy.

Nechcem zachádzať do podrobností, ale musím povedať, že ja a moja najbližšia rodina sme v tomto období boli vystavení značnému psychickému tlaku kvôli zákernej diskreditačnej kampani voči mne vedenej ľuďmi, ktorým údajne záležalo a záleží na prosperite školy.

Útoky, šírenie klamstiev a klebiet naďalej pokračuje. Stalo sa mi viackrát aj napriek mojej pomerne silnej psychickej odolnosti, že som zvažoval, či má zmysel viesť nerovný boj s neprajníkmi a „utiecť“ alebo dokázať im aj ľuďom, ktorí mi verili (a stále veria), že to, čo som si predsavzal a aj prezentoval na výberovom konaní splním.

Zvíťazilo chvalabohu to druhé. Domnievam sa, že napriek úvodným problémom zapríčineným niektorými zamestnancami školy, ktorým aj v tomto prípade išlo o jej prospech, škola nabrala správny kurz. Napĺňala a napĺňa svoje základné poslanie – výchova a vzdelávanie Vašich detí.

Úspešný rozbeh aj napriek korone

Bolo zabezpečené vzdelávanie, hoci aj niektorými začínajúcimi, ale plne kvalifikovanými učiteľmi. Na kvalitnej úrovni sa rozbehla krúžková, záujmová mimoškolská činnosť. Žiaci sa v rámci možností s pomerne dobrými výsledkami zúčastňovali rôznych súťaží a olympiád. Zrealizovali sme veľa mimoškolských akcií a podujatí.

Nebyť nešťastného koronavírusu, kvôli ktorému bolo aj na našej škole od 13. marca 2020 prerušené školské vyučovanie prezenčnou formou, pokračovali by sme v našliapnutom kurze až do samotného konca školského roka 2019/2020.

Samozrejme, že 13. marcom 2020 sa život školy nezastavil. Zmenila sa len forma vzdelávania žiakov na dištančnú. Ako je známe, je náročnejšia pre žiakov, učiteľov i Vás rodičov.

Chcem vás však ubezpečiť, že všetci učitelia vyučujúci na diaľku vynakladajú v rámci svojich možností aj schopností žiakov maximálne úsilie. Pevne verím, že sa čoskoro postupne dostaneme do normálu.

Ja aj moji spolupracovníci sme len ľudia, ktorí sa mýlia a robia chyby. Kto ich však nerobí. Dôležité je, aby sme si ich dokázali priznať a snažili sa ich odstrániť.

Áno, aj my sme sa v návale práce dopustili určitých omylov a chýb, ale sme aj konštruktívne hľadali a budeme hľadať cesty, riešenia na ich odstránenie a ich následného vyvarovania sa.

Pravidlom by malo byť, že človek by nemal poukazovať na chyby, ktoré on sám nerobil a možno ešte vo väčšej miere. Tu sa mi natíska staré známe: zlodej kričí, chyťte zlodeja.

Opäť sa vrátim k ľuďom tzv. „prajníkom“

našej školy, ktorým údajne leží na srdci jej dobro. Dobro resp. prospech školy je podľa nich v tom, že do školy sa prihlási čo najmenší počet žiakov a to, že zo školy odíde čo najväčší počet žiakov. Presný opak toho, o čo im predpokladám išlo v minulosti.
Prekáža mi skutočnosť, že sa za týmto účelom neváhajú použiť lživé a nepravdivé informácie. Jednou z nich je tvrdenie, že na škole pôsobia nekvalifikovaní učitelia, ktorí učia jednotlivé predmety neodborne.
Garantujem, že všetci učitelia spĺňajú náležité kvalifikačné predpoklady. Počet neodborne vyučovaných predmetov je nižší ako v minulosti.

Naše ciele
Tu sa už dostávam k uvedeným prioritám vedenia školy, ktoré sa pokúsim v stručnosti zadefinovať.
Stabilita, kvalita a spokojnosť sú atribúty, ktoré sú navzájom previazané a úzko spolu súvisia. V našom ponímaní sa jedná predovšetkým o stabilitu v dvoch oblastiach: v oblasti stabilného a erudovaného pedagogického zboru a ostatných zamestnancov školy a v oblasti stabilizácie počtu žiakov školy resp. jeho postupného zvyšovania.
V prvom prípade som hlavným garantom ja ako riaditeľ, aj keď sa občasnej obmene pracovného kolektívu vyhnúť z prirodzeného dôvodu nedá. V budúcom školskom roku sa tak nevyhneme personálnym zmenám v materskej škole z dôvodu odchodu učiteliek na starobný dôchodok a rodičovskú dovolenku.
Čo sa týka stability počtu žiakov, tam hlavným determinantom okrem demografického vývoja ste Vy, milí spoluobčania. Vy ste tí, ktorí majú v rukách stabilizáciu počtu žiakov.
My ako zamestnanci a zároveň poskytovatelia služieb sa snažíme a budeme sa snažiť poskytnúť vašim deťom čo najvyššiu kvalitatívnu úroveň výchovno-vzdelávacieho procesu i mimoškolskej činnosti.
Z primerane poskytnutej úrovne kvality služieb je už len krôčik k vzájomnej spokojnosti (na strane žiakov, rodičov aj školy).
Samozrejme, že vytýčené ciele možno dosiahnuť len za vzájomnej spolupráce všetkých zamestnancov školy, vás rodičov a nášho zriaďovateľa v osobe pána starostu a poslancov obecného zastupiteľstva. Týmto im úprimne ďakujem za doterajšiu pomoc a podporu.
Záverom chcem vyjadriť presvedčenie, že spoločnými silami a ochotou sa nám podarí pozdvihnúť úroveň a zabezpečiť primeraný rozvoj našej školy. Nech je aj v budúcnosti dôstojnou vzdelávacou inštitúciou a nech sa svojimi aktivitami podieľa na rozvoji kultúrno-spoločenského života našej obce.

PaedDr. Emanuel Difko,
riaditeľ školy

AJ NAŠA VEŽA MÁ SVOJHO KRÁĽA

Chcela by som sa poďakovať za naše Ľupčianske slovo. Tieto noviny sú v novej úprave s hodnotným obsahom svojich článkov, v ktorých nás informujete čo sa deje v obci.
Po prečítaní článku o veži musím uznať, že pán Janko Kráľ tiež našiel svoju vežu. So svojimi spolupracovníkmi aj za podpory svojej rodiny a všetkých dobrodincov a darcov opravili a sprístupnili hornú časť veže.
Veľká vďaka patrí obecnému úradu, Lesnému komposesorátu a ostatným sponzorom, ktorí tiež prispeli na toto veľké dielo. Náš majster Janko to robil s otvoreným srdcom, ale aj s odretými ušami. No jeho veľká viera mu dávala silu, že je najvyšší čas to urobiť, pre nás i pre budúcich obyvateľov našej obce.
Všetkým patrí veľká vďaka. Vďaka a veľa zdravia. Nech vás Pán sprevádza pri ďalších prácach, ktorú robíte pre naše dobro a na rozvoj našej obce.

Mária Husarčíková

VZÁCNE CHVÍLE S OSLÁVENKYŇAMI

Kvety pre Oľgu Bodickú.

Oslávenkyňa Emília Benčová (dole).

Vrúcneho privítania sa dostalo pracovníkom Obecného úradu od oslávenkýň, ktoré oslávili vzácne životné jubileum na začiatku roka aj tých, ktoré sme navštívili v máji.

Pani **Mária Luptáková** a pani **Emília Benčová** oslávili 85 rokov, pani **Oľga Bodická** 80 rokov.
Návšteve prialo aj slniečko, a tak sa príjemné stretnutia mohli uskutočniť na záhradkách, pod altánkom, či pred vchodom do príbytku.
Úsmevy prezrádzali len oči oslávenkýň a gratulantov, pretože stretnutie sa konalo za dodržania prísnych predpisov - s nasadenými rúškami na tvári a rukavicami.
Všetky tri dámy sršali optimizmom. Ukázali veľkú radosť zo stretnutia a ochotne porozprávali o svojich životných radostiach i starostiach.
Už len zdravíčko aby slúžilo, pretože starostlivosti sa im dostáva od svojich najbližších. Sú vďačné za zdravie svojich detí, vnúčat aj pravnúčat.
Radosť im spravil venovaný kvietok, darčekový kôš plný dobrôt a úprimné slová od gratulantov. Tí im popriali hlavne zdravie, slnečné dni a veľa lásky od svojich blízkych.
Zápis, ktorý urobili do pamätnej knihy bude pripomínať tieto ich vzácne životné jubileá.

Gratulácia Márii Luptákovej.

NARODILI SA

Matúš Balážec
Maximilián Marton
Marek Garaj
Oliver Fliega

SVOJE ÁNO POVEDALI

Marek Šavrnoch a Zuzana Kolcúnová

ROZLÚČILI SME SA

Ladislav Grílus 74 r.
Darina Kraľovanská 94 r.
Anna Bencúrová 63 r.
Ferdinand Kúkol 65 r.
Oľga Griešová 91 r.
Anna Adamčiaková 62 r.

ZÁKLADNÁ ORGANIZÁCIA SLOVENSKÉHO ZVÄZU TELESNE POSTIHNUTÝCH GRATULUJE

Emília Chrapčiaková 75 r
Július Sokol 60 r.
Oľga Bodická 80 r.

ZÁKLADNÁ ORGANIZÁCIA SLOVENSKÉHO ZVÄZU PROTIFAŠISTICKÝCH BOJOVNÍKOV BLAHOŽELÁ

Viera Bencúrová 70 r.
Iveta Masiariková 40 r.

Oslávenkyňa Anna Sokolová.

Gratulácia Emílii Hladišovej.

V týždni, keď svoju povesť potvrdili aj traja zamrznutí, zástupcov obce privítali ďalšie dve oslávenkyne, ktorých život obdaroval osemdesiatimi nádhernými rokmi - pani **Anna Sokolová** a pani **Emília Hladišová.** Počasie bolo naozaj chladné, ale ani to neodradilo jubilantky od krátkeho posedenia v altánku pri teplom čaji a káve. Zaspomínali si na svoje mladé časy len tak na schodíkoch, pri vchode do bytu. Aj v týchto prípadoch museli byť dodržané bezpečnostné opatrenia. Nechýbal zápis do pamätnej knihy a odovzdanie darčeka. S prianím pokojnej a slnečnej jesene života sme museli týmto vitálnymi dámam zatiaľ povedať dovidenia.

Renáta Antolová a Juraj Záchej

Z TURISTICKÉHO BATOHU DARMOŠLAPU

Turisti sa v správach o svojich aktivitách vracajú do starého roka 2019, lebo ešte aj na jeho konci (spolu s kamarátmi z iných klubov) turisticky žili.

Čo bolo v závere minulého roka

Október sa niesol v znamení 26. ročníka výstupu na nízkotatranský vrchol Chabenca vysokého 1955 metrov.

Ráno, 12. októbra za pekného počasia, začali turisti z rôznych kútov Liptova (dokonca Slovenska) zdolávať výškové metre. Nechceli zmeškať stretnutie na vrchole masívu dohodnuté na 11.00 hod.

Zišlo sa nás okolo 100, a to všetky vekové a iné kategórie (najmladší, najstarší, najkrajší, znajďalej, atď), ktoré boli odmenené rôznymi drobnými cenami.

Na hrebeni síce fúkalo, ale vietor neohrozil spoločné foto. Potom - už v závetrí - bol čas na zvítanie sa organizátorov z KST Darmošlap s kamarátmi turistami. Sľúbili si, že o rok v októbri, ak to zdravie dovolí, sa na Chabenci stretnú opäť.

December bol náročný. 7. decembra sme stihli Mikulášsky kvíz, ktorý tento rok organizovali turisti z Ľubele. Súťažilo 6 družstiev. Naše 4-členné zmiešané družstvo pod vedením prezidenta Darmošlapu sa umiestnilo na peknom 3. mieste.
26. decembra sme sa zúčastnili Štefanského výstupu na Malý Salatín, ktorý organizujú KST Turistklub Liptovské Sliače a TJ Partizán OT Liptovská Lúžna. Počasie bolo ako na hojdačke, ale naši členovia tento výstup zvládli s úsmevom na perách.
Nezastavili sme sa ani na Silvestra. Spolu s niekoľkými stovkami až tisíckami turistov z celého Slovenska sme vystúpili na Veľký Choč. Darmošlapi si privstali a východ slnka vítali na vrchole. Pravdaže nie všetci sú za vstávanie o tretej ráno, takže ostatní to dali na klasiku. Spokojní so sebou sme potom privítali nový rok.

Pokračujeme
Rok 2020 začal Darmošlap tradične 1. januára s kamarátmi z okolitých sliačanských a teplianskych chotárov stretnutím „po opici na Teplici". Potriasli sme si rukami, zaželali zdravie, všetko dobré a pevný krok, nejaký pohárik na prípitok a potom sme sa rozišli domov.
Výročná členská schôdza KST Darmošlap bola zvolaná na 3. januára do kultúrneho domu. Prezident Igor Sokol zhodnotil činnosť klubu. Poďakoval prítomnému starostovi obce za pochopenie a finančný príspevok z obce. Dali sme si prísľub, že aj v ďalšom roku budeme pomáhať prírode v obci a v okolí v boji s odpadkami.
Dohodli sme si akcie na začínajúci rok a zapracovali návrhy od členov do kalendára. Financmajster zhodnotil naše hospodárenie za celý rok. A potom sme do noci v družnej debate hodnotili uplynulé obdobie.
Traja králi nesklamali. Aj tento rok 6. januára prišli s koledou a zvestovaním narodenia malého Ježiška na vrchol prednej Magury, kde ich už netrpezlivo čakalo asi 60 turistov.
Trojkráľový výstup sme organizovali už 24. krát. Tešíme sa, že každý rok sa nájde dosť tých, ktorým dobre padne (po náročných vianočných sviatkoch) prechádzka. Tešíme sa na stretnutie aj o rok .

Pozývame
Naši členovia si krátia čas aj spoločnými skialpovými výšlapmi (dennými alebo nočnými) na rôzne kopce po okolí. Iní sa venujú bežkovaniu. Dokonca aj súťažia a neraz sa ocitnú na stupňoch víťazov.
„Sokolíci" dokonca podporili našu špičkovú lyžiarku Petru Vlhovú na pretekoch v Kranjskej gore a v televíznom prenose s vlajkou zviditeľnili našu obec .
Milí spoluobčania, dúfame, že nás sledujete. Nechcete sa ku nám pridať? Máme aktivity pre rôzne druhy športov a športovcov všetkých vekových kategórií.

Stanislav Sekan

ĽUPČASOPIS. Vydáva Obecný úrad Partizánska Ľupča, 032 15, periodicita: štvrťročník, tel.: 044/5570755, email: ou@partizanskalupca.com, web: www.partizanskalupca.com, IČO vydavateľa: 00316556, povolené: OÚ Liptovský Mikuláš č. 1/1995, evidenčné číslo: EV 3947/09, ISSN 2644-710X, redakčná rada: Mgr. Ľubomír Jaško, Bc. Ladislav Balážec, Renáta Antolová, Bc. Dana Havlanová, Mgr. Anna Ganobjaková, Ing. Miroslav Migaľa, autor titulnej fotografie: Martin Sprušanský, grafická úprava: Stanislav Krakovský, tlač: Besza, Liptovský Michal 13, tel: 0918631813. Zostavitelia nezodpovedajú za obsah a úroveň článkov. Náklad 550 kusov. Dátum vydania periodickej tlače: 05/2020. Uzávierka nasledujúceho čísla 31. 08. 2020.

OBJEKTÍVOM MARTINA SPRUŠANSKÉHO

Línie farieb